

Strategia de dezvoltare
locală a comunei
CETARIU

www.zmo.ro

Strategia de dezvoltare
locală a comunei
CETARIU

cuprins

Cuprins

CAPITOLUL I - ANALIZA DIAGNOSTIC.....

1.1.	CONTEXT.....	.....
1.2.	ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE	.....
1.2.1.	<i>Cadrul general .....</i>	.....
1.2.2.	<i>Demografie .....</i>	.....
1.2.3.	<i>Terenuri și locuințe.....</i>	.....
1.2.4.	<i>Infrastructură și echiparea teritoriului.....</i>	.....
1.2.5.	<i>Servicii publice .....</i>	.....
1.2.6.	<i>Dezvoltare economică.....</i>	.....
1.2.7.	<i>Calitatea factorilor de mediu și surse de poluare .....</i>	.....
1.3.	ANALIZA PEST	.....

CAPITOLUL II - STRATEGIA DE DEZVOLTARE .....

2.1.1.	<i>Viziune. Misiune. Obiective .....</i>	.....
2.1.2.	<i>Politici și programe sectoriale.....</i>	.....
2.1.3.	<i>Portofoliul de proiecte .....</i>	.....
2.1.4.	<i>Mecanismul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei de dezvoltare .....</i>	.....

CAPITOLUL I - Analiza diagnostic

1.1. CONTEXT

Cetariu - Zona Metropolitană Oradea

Zona Metropolitană Oradea a fost creată prin asocierea municipiului Oradea cu unitățile teritorial-administrative localizate în aria de proximitate, respectiv comunele Biharia, Borș, Cetariu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Sînmartin, Sîntandrei. Astfel, cele 9 localități fondatoare care se situează la granița de vest a României au înființat, prin hotărârea adunării generale a asociațiilor din data de 9 mai 2005, prima asociație de dezvoltare intercomunitară cu personalitate juridică din România, în format de arie metropolitană. La data de 31 iulie 2007, comuna Girișu de Criș a aderat la asociație, determinând creșterea numărului de asociați la 10 (zece) unități administrativ-teritoriale. Ulterior, comuna Toboliu s-a desprins de Girișu de Criș, devenind o unitate administrativ-teritorială separată, fiind și ea parte a asociației.

Începând din 2 iunie 2010, Zona Metropolitană Oradea (ZMO) numără 12 membri, Adunarea Generală a Asociațiilor (AGA) aprobând cu unanimitate de voturi lărgirea asociației prin includerea comunei Ineu ca membru cu drepturi depline.

Scopul asocierii, așa cum a fost stabilit acesta în documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității teritoriului zonei, respectiv ridicarea bunăstării cetățenilor acesteia, direcția de orientare fiind creșterea continuă a calității vieții. Obiectivul general marchează conceptul de dezvoltare durabilă a teritoriului metropolitan, în contextul formării în perspectivă a unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei bine încheiate coeziuni teritoriale.

Obiectivele specifice stabilite țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale la nivelul zonei. Între principalele direcții de activitate ale asociației regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de

dezvoltare durabilă, de aplicare a unor politici publice care să permită o creștere continuă de valoare adăugată, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, de elaborare a unor proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei, la care se adaugă o serie de considerente care fac trimitere către viabilizarea unei poziții de policentru transfrontalier major.

Obiectivul general al prezentei strategii de dezvoltare locală pentru comuna Cetariu, îl reprezintă creșterea standardului de viață prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului unității teritorial-administrative.

Pentru a duce la îndeplinire acest obiectiv trebuie realizată o analiză completă și realistă a situației existente la nivelul comunei Cetariu, corelată cu situația din cadrul Zonei Metropolitane Oradea, a județului Bihor, din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest și de la nivel național, identificând problemele existente și măsurile care trebuie adoptate și conturând astfel profilul strategic.

1.2. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

1.2.1. Cadrul general

Asezare geografică. Comuna Cetariu este amplasată în nord-vestul județului Bihor, în Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest. În cadrul Zonei Metropolitane Oradea, comuna Cetariu se situează în partea de nord-est, localitățile componente dezvoltându-se în lungul drumului comunal DC32. Față de reședința de județ, comuna Cetariu este amplasată la o distanță de circa 13 km.

Din punct de vedere administrativ comuna Cetariu se învecinează la nord cu comuna Biharia și comuna Sălard, la est cu comuna Sîrbi, la sud cu comuna Ineu și comuna Paleu, iar la vest cu comuna Biharia.

Organizare administrativă. Comuna Cetariu este formată din patru sate amplasate pe direcția vest-est a localității: Cetariu, Tăutelec, Șișterea și Șușturogi. Satul reședință al comunei (Cetariu) are o populație mai numeroasă decât celelalte localități componente, dezvoltarea acestuia fiind favorizată de accesul mai facil (DJ 767F).

Accesibilitate. Accesul în comuna Cetariu se realizează prin DJ 767 F, care leagă localitatea de municipiul Oradea. La nivel local, accesul în satele Șișterea și Șușturogi se realizează prin DC 32.

În comuna Cetariu nu se poate realiza accesul prin intermediul căilor ferate, cea mai apropiată stație CFR fiind cea din municipiul Oradea. De asemenea, comuna Cetariu se află la o distanță de aproximativ 20 km de Aeroportul Internațional Oradea.

Suprafață. Suprafața totală a comunei Cetariu este de 65,34 km², din care 64,9% reprezintă terenuri agricole (42,38 km²). Raportat la suprafața totală a Zonei Metropolitane Oradea, comuna Cetariu reprezintă 8,7%, fiind a treia localitate ca mărime după comuna Nojorid (125,57 km²) și municipiul Oradea (115,56 km²).

Suprafața comunei Cetariu a scăzut semnificativ în anul 2003, când zona de sud a localității a format o nouă comună - Paleu. Astfel, de la o suprafață de 113,20 km², comuna Cetariu a ajuns la 65,34 km² (-42,3%).

Relief. Comuna Cetariu este situată într-o zonă de dealuri piemontane care fac legătura între zona muntoasă din estul județului (Munții Bihorului, Munții Codru-Moma, Pădurea Craiului și Munții Plopoșului) și zona de câmpie din partea de vest (Câmpia Crișurilor). Alitudinea Dealurilor Crișene care se regăsesc și pe teritoriul comunei Cetariu scade de la circa 600 m, cât au în vecinătatea munților, până la aproximativ 200 m, deasupra Câmpiei Crișurilor.

Climă. Clima comunei Cetariu este specifică climei județului care se află sub influența circulației vestică ce transportă mase de aer oceanic, umede. Temperatura medie anuală este de cuprinsă între 7° - 10°C, medie caracteristică zonei de deal din județul Bihor. Media anuală a precipitațiilor este de 700-1.000 mm/an, iar vânturile cele mai frecvente sunt cele de sud, urmate cele vestice și cele din sector nordic.

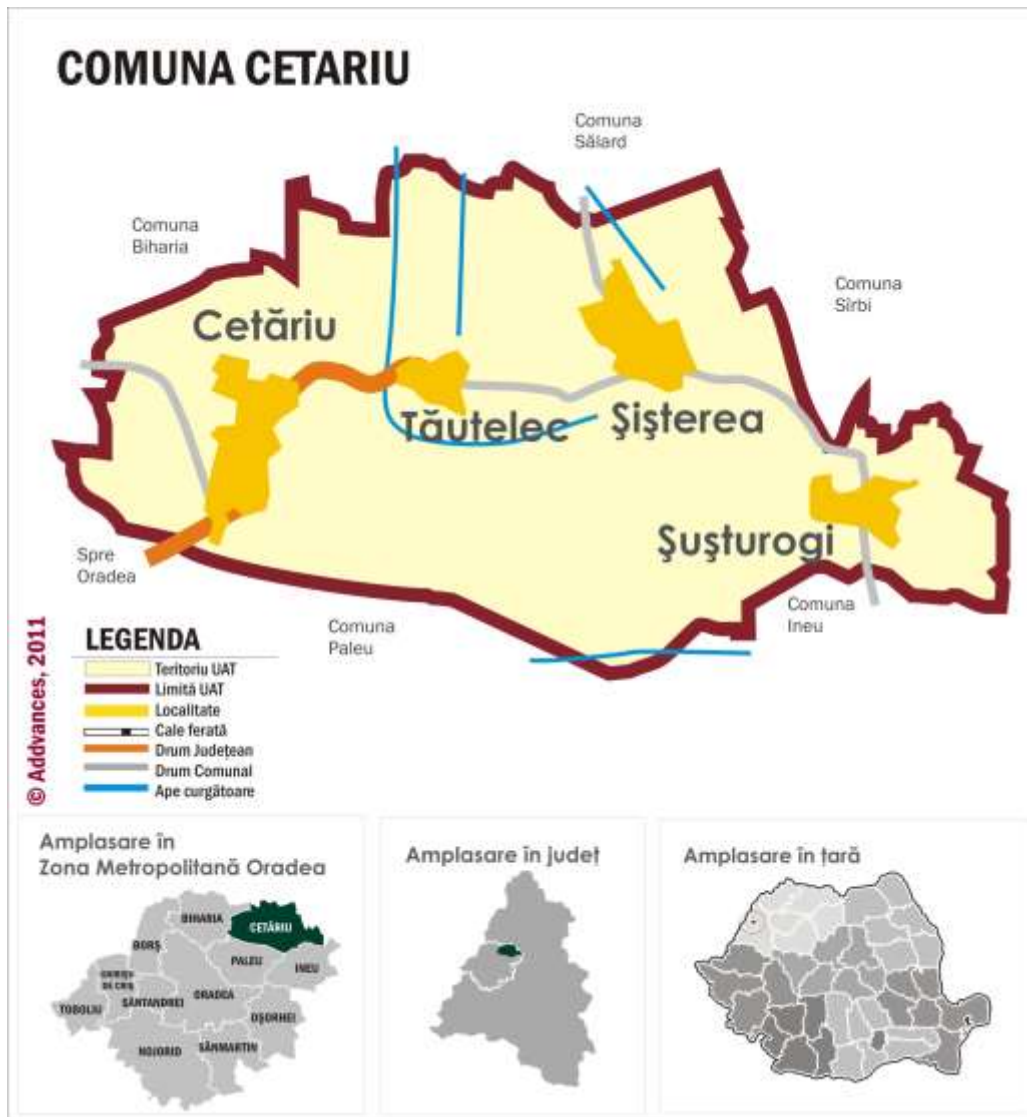
Resurse naturale. Principala resursă naturală este terenul agricol, ponderea acestuia în totalul fondului funciar din comună fiind de 64,9%. Din totalul terenurilor agricole, 62,1% reprezintă terenuri arabile, 19% pășuni, 17,2% fânețe și 1,8% alte terenuri. 1

Resurse antropice. La nivel local există o așezare fortificată în satul Șușturogi care datează din Hallstat și o serie de monumente importante, incluse pe lista monumentelor istorice realizată de Ministerul Culturii și Cultelor și Institutul Național al Monumentelor Istorice, precum: Biserica Reformată din Șișterea (sec. XIV), Biserica Reformată (datează din sec. XVII - XVIII), Casa Parohială Romano - Catolică (datează din 1743), Biserica romano - catolică "Sf. Maria" (datează din 1804 - 1809), Situl arheologic de pe lângă biserica romano-catolică din Tăutelec, în „postata cânepă”.

1.2.2. Demografie

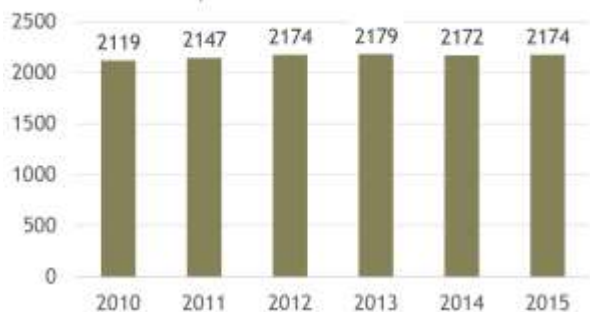
Evoluția populației

La 1 ianuarie 2015, populația după domiciliu a comunei Cetariu era de 2.174 persoane, reprezentând 0,8% din populația Zonei Metropolitane Oradea. Alături de comuna Paleu, Cetariu este una dintre localitățile cel mai puțin populate din zonă. Raportat la volumul demografic din mediul rural al Zonei Metropolitane Oradea, populația din Cetariu reprezintă 4,2%. Fluctuațiile demografice ale comunei Cetariu în perioada 2010 -

2015 au fost destul de slabe, rata medie anuală de creștere în intervalul anterior enunțat fiind de +0,52%.

Evoluția populației stabile,
în perioada 2010 - 2015

Distribuția pe sexe a populației după domiciliu era destul de echilibrată în anul 2014, 50,2% din locuitori fiind de sex masculin și 49,8% de sex feminin. Pe toată perioada 2010 - 2014, populația de sex masculin a ocupat o pondere mai mare decât populația de sex feminin, în totalul populației după domiciliu.

În comuna Cetariu se înregistrează cea mai scăzută valoare a densității populației din Zona Metropolitană Oradea. În anul 2014, pe un km² reveneau doar 33,2 locuitori, în timp ce densitatea de la nivel zonal era de 11 ori mai mare (369,1 locuitori/km²). De asemenea, densitatea populației din Cetariu este de peste 2 ori mai scăzută decât densitatea existentă în localitățile rurale din Zona Metropolitană Oradea (82,6 locuitori/km²).

Cetariu face parte din localitățile în cadrul cărora populația de etnie maghiară este majoritară, alături de comuna Borș și comuna Biharia. Astfel, 79,7% din locuitorii comunei se declarau în anul 2011 de etnie maghiară. Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, 14,7% din locuitori erau de etnie română, 2,6% de etnie rromă și 2,9% alte etnii.

Structura pe etnii a populației din Cetariu diferă de cea din Zona Metropolitană Oradea unde 65,9% din locuitori sunt de etnie română și doar 24% sunt de etnie maghiară.

Comuna Cetariu face parte din localitățile în cadrul cărora populația reformată este majoritară, 53,3% din locuitorii comunei declarându-se de confesiune reformată, la Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2011. Această situație este întâlnită și în comunele Borș și Biharia. Alte confesiuni religioase existente la nivel local sunt: ortodox (14,3%), romano-catolică (22,4%), greco-catolică (0,4%), baptistă (2,7%), penticostală (1,2%).

La 1 iulie 2014 în comuna Cetariu, 12,6% din populația stabilă are vârsta cuprinsă între 0 - 14 ani, 67,7% între 15 - 64 ani și 19,6% peste 65 ani. Astfel, ponderea vârstnicilor este superioară celei a tinerilor din localitate. Per ansamblu, populația din comuna Cetariu este mai îmbătrânită decât cea de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, unde vârstnicii ocupă un procent de 13,2%, dar și decât cea de la nivel județului Bihor (14,7%) și de la nivel național (15,2% vârstnici).

Indicatori statistico-demografici, 1 iulie 2014

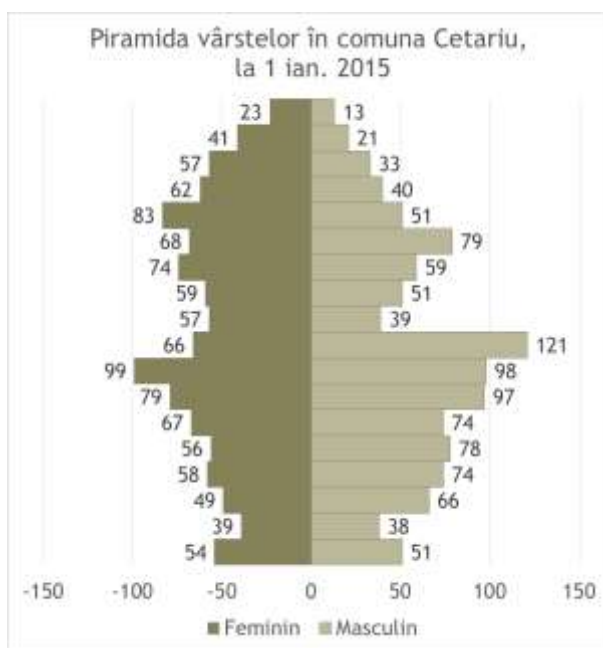
	Gradul de îmbătrânire demografică	Rata de dependență demografică	Raportul de dependență a tinerilor
România	1.019	429	213
Județul Bihor	955	433	221
ZMO	961	367	187
Cetariu	1.553	477	187

Sursa: INS

Durata medie a vieții în 2014 în județul Bihor era de 72,7 ani cu diferențe de 7 ani între femei (77,2 ani) și bărbați (70,2 ani). Durata medie a vieții la nivel județean este în continuă creștere, de la 72,3 ani în anul 2010, ridicându-se până la 73,3 ani în anul 2012 și 73,5 ani în 2013.

La nivelul județului nu se semnalează diferențe majore între durata medie a vieții pe medii de rezidență: 74,8 ani în mediul urban și 72,8 ani în mediul rural.

Durata medie a vieții înregistrată în anul 2014 la nivel național (74,4 ani) a fost peste pragul regional și județean analizat.

Indicatori statistici demografici

Caracteristic populației din Cetariu îi este fenomenul îmbătrânirii populației. De altfel, de un grad mai ridicat de îmbătrânire a populației suferă localitățile Zonei Metropolitane Oradea în cadrul cărora populația

de etnie maghiară este majoritară: comunele Cetariu, Paleu, Borș și Biharia.

Din punct de vedere al îmbătrânirii demografice, situația din comuna Cetariu este mai gravă decât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, la 1000 de tineri (0-14 ani) revenind 1.553 vârstnici (65 ani și peste).

În ceea ce privește gradul de dependență demografică (raportul dintre numărul populației de 0-14 ani și peste 65 ani, pe de o parte și numărul populației cu vârsta cuprinsă între 15-64 ani) pe de altă parte, presiunea exercitată de populația inactivă (tineri și vârstnici) asupra celei active din comună este mai mare decât situația de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea.

La 1 iulie 2014, la 1000 de persoane adulte (15-64 ani) reveneau 477 persoane tinere și vârstnice, cu o treime mai mult decât la nivel zonal (367%).

Ca urmare a îmbătrânirii demografice, rata de dependență a vârstnicilor este mai ridicată decât rata de dependență a tinerilor (290%, față de 187%).

Miscarea naturală și migratorie a populației

Comuna Cetariu este localitatea componentă a Zonei Metropolitane Oradea care înregistrează cea mai scăzută valoare a ratei sporului natural în anul 2013 (-15,1%). Rata sporului natural în comuna Cetariu a fost negativă până în 2013, iar în 2014 a avut valoarea 0.

În anul 2013, în Cetariu au fost înregistrați 18 nașcuți vii și 51 persoane decedate, astfel încât sporul natural a fost de -33 persoane. Această valoare este minima ultimilor ani. Nașcuții vii din Cetariu reprezintă doar 0,7% din numărul total al persoanelor născute în Zona Metropolitană Oradea în anul 2013.

În perioada 2010-2013 nu a fost înregistrat nici un caz de mortalitate infantilă în comuna Cetariu.

În ceea ce privește mișcarea migratorie, atât soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrațiune externă), cât și soldul schimbărilor de reședință, este pozitiv. Oricum, dinamica migraționistă este destul de puțin fluctuantă, fluxul plecărilor și sosirilor cu domiciliu sau reședință fiind redus. În anul 2012, soldul schimbărilor de domiciliu a fost de 19 persoane, ceea ce înseamnă că numărul plecărilor a fost devansat de cel al stabilirilor cu domiciliu.

Aceeași situație este întâlnită și în cazul soldului schimbărilor de reședință, numărul stabilirilor fiind mai ridicat decât cel al plecărilor cu reședință (22 stabiliri și 16 plecări în anul 2013).

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Distribuția echilibrată a populației pe sexe; - Neînregistrarea în ultimii ani a nici unui caz de mortalitate infantilă la nivel local; - Soldul pozitiv al schimbărilor de domiciliu și al schimbărilor de reședință.	<ul style="list-style-type: none"> - Densitatea foarte scăzută a populației; - Nivelul ridicat de îmbătrânire a populației; - Valoarea ridicată a ratei de dependență demografică; - Rata negativă a sporului natural înregistrată în ultimii ani; - Valoarea scăzută a ratei nupțialității înregistrată în anul 2010 (2,7‰).
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Susținerea natalității la nivel național prin stimulente guvernamentale (ajutoare pentru copii, alocații etc); - Dezvoltarea economică sustenabilă a zonei poate determina reîntoarcerea populației plecată la muncă în străinătate.	<ul style="list-style-type: none"> - Migrarea populației în străinătate pe fondul crizei economice mondiale; - Îmbătrânirea populației pe fondul scăderii numărului de nou născuți.

1.2.3. Terenuri și locuințe

Terenuri

Comuna Cetariu se întinde pe o suprafață de 6.534 ha, reprezentând 8,7% din suprafața totală a Zonei Metropolitane și 0,9% din suprafața județului Bihor.

Cea mai mare parte a suprafeței comunei este ocupată de terenurile agricole (64,9% din suprafața totală) utilizate, în anul 2013, în principal pentru cultivarea porumbului, plantelor de nutreț, florii soarelui, grâului. O parte importantă a terenului agricol este ocupată cu pășunile naturale (806 ha) și fânețele (731 ha).

Suprafața terenurilor neagricole este de 2.296 ha, din care 1.345 din terenuri sunt păduri și alte terenuri forestiere, 736 ha terenuri pe care s-au realizat construcții și curți, 33 ha terenuri ocupate de căi de comunicații și căi ferate, 52 ha sunt bălți, iar 103 ha sunt terenuri degradate și neproductive.

Locuințe

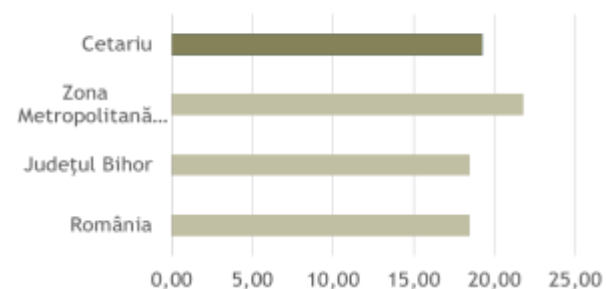
Fondul de locuințe din comuna Cetariu cuprindea 1.154 locuințe în anul 2013. Comparativ cu anul 2010, fondul de locuințe s-a majorat cu 4 unități, ceea ce semnifică o creștere foarte mică. În perioada analizată, fondul de locuințe din mediul rural al Zonei Metropolitane a crescut cu 13,9% (2.522 locuințe), iar în mediul urban cu 3,9% (3.319 locuințe).

Suprafața locuibilă existentă la sfârșitul anului 2013 în comuna Cetariu a fost de 41.513 mp arie desfășurată, reprezentând 0,8% din suprafața locuibilă existentă la nivelul Zonei Metropolitane și 3,8% din suprafața locuibilă existentă la nivelul mediului rural al Zonei Metropolitane. Față de anul 2010, suprafața locuibilă a crescut cu 13,7%, reprezentând în cifre absolute 5.000 mp.

Suprafața medie locuibilă per locuință de la nivelul comunei Cetariu s-a majorat ușor de la 31,8 mp/locuință în anul 2010, până la 36 mp/locuință în anul 2013. În mediul rural al Zonei Metropolitane suprafața medie locuibilă per locuință era în 2013 de 53 mp, depășind pragul de la nivel județean (46,3 mp/locuință) și național (47 mp/locuință).

Suprafața medie locuibilă per persoană a ajuns la 19,1 mp în anul 2013, de la 17,2 în anul 2010, la nivelul comunei Cetariu. Suprafața medie locuibilă per persoană, în locuințele din Zona Metropolitană Oradea, este cu 3,1 mp mai ridicată în mediul rural (21,8 mp/persoană) față de cel urban (18,7 mp/persoană).

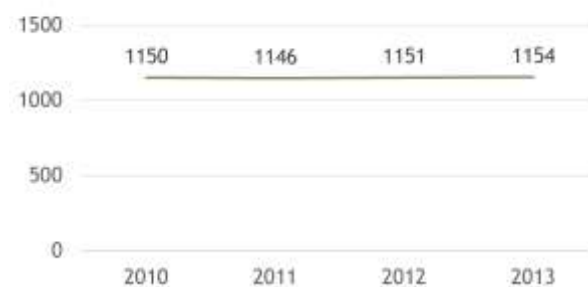
Suprafața medie locuibilă pe cap de locuitor, în anul 2013

Numărul mediu de persoane ce revin unei locuințe, în anul 2013 în comuna Cetariu era de 1,9 persoane/locuință, fiind sub nivelul Zonei Metropolitane Oradea și nivelul județean, regional și național (2,5 persoane/locuință).

În perioada 2010-2013, în comuna Cetariu s-au finalizat 24 locuințe noi, reprezentând 1,3% din locuințele finalizate în cursul acestui interval în mediul rural al Zonei Metropolitane Oradea și 0,6% din totalitatea locuințelor terminate în Zona Metropolitană Oradea.

Evoluția fondului de locuințe din comuna, în perioada 2010-2013

Condiții de locuire

Rețea comercială. Locuitorii comunei Cetariu pot cumpăra din magazinele comunei atât produse alimentare cât și nealimentare, dar își pot face cumpărăturile și din piețe, galerii comerciale și supermarketuri din municipiul Oradea - Real, Auchan, Praktiker, Mobexpert, Era Shopping Park, Carrefour, Oradea Shopping City.

Rețea bancară. Pentru servicii bancare, locuitorii comunei apelează la sucursalele și agențiile principalelor bănci de pe piața națională, din municipiul Oradea: UniCredit - Țiriac România, Libra Bank, OTP Bank, Reiffeisen Bank, ING Bank, HVB Bank Romania, CEC, Banca Comerciala Carpatica, BCR, Banca Românească, Alpha Bank, Bancpost, Banca Transilvania, BRD, RBS.

Telecomunicații. Companii private asigură accesul populației din comuna Cetariu la servicii de telefonie fixă și mobilă, internet și cablu TV. De asemenea, Poșta Română oferă servicii de corespondență și coletărie prin intermediul oficiului poștal din comună.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea fondului de locuințe de la nivel local în perioada 2010-2013; - Valoarea mai ridicată a suprafeței medii locuibile pe cap de locuitor decât la nivel regional și național.	<ul style="list-style-type: none"> - Valoarea scăzută a suprafeței medii locuibile pe locuință, față de situația de la nivel metropolitan, județean și național.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Programele de reabilitare termică a clădirilor care pot duce la o îmbunătățire a aspectului general al comunei, pe lângă considerentele de mediu care impun astfel de acțiuni; - Existența Programului Prima Casă care sprijină tinerele familii să își cumpere sau să își construiască o locuință; - Existența terenurilor neexploatate în prezent, dar care ar fi oportune pentru desfășurarea unor investiții.	<ul style="list-style-type: none"> - Ritmul haotic al construcțiilor care poate afecta potențialul natural al comunei; - Apariția unor hazarde naturale (inundații, alunecări de teren) poate duce la afectarea fondului locativ.

1.2.4. Infrastructură și echiparea teritoriului

Alimentarea cu apă potabilă

Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din comuna Cetariu era, în anul 2015, de 18,5 km. Raportată la lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din localitățile rurale de la nivelul ZMO, comuna Cetariu deținea aproximativ 7,4% din total.

Capacitatea instalațiilor de producție a apei potabile se ridică la 9.31 metri cubi per zi.

Cantitatea de apă potabilă distribuită pe parcursul anului 2013 a fost de 210 mii metri cubi, din care 195 mii metri cubi au fost destinați consumatorilor casnici.

Consumul mediu anual de apă per locuitor a fost de 160 mc.

Există un număr de 458 gospodării racordate la serviciile de furnizare a apei potabile în sistem centralizat, reprezentând aproape jumătate din gospodăriile existente pe teritoriul comunei Cetariu.

Canalizare și epurare ape uzate

La nivelul comunei Cetariu nu există rețea de canalizare, însă urmează să se demareze construirea acesteia. În această situație se află și alte localități ale Zonei Metropolitane Oradea, precum: comuna Girișu de Criș, comuna Ineu, comuna Sîntandrei, comuna Paleu, comuna Toboliu, comuna Nojorid sau comuna Oșorhei.

Infrastructura rutieră

Comuna este traversată de drumul județean DJ767F, aflându-se la o distanță de 15 km de municipiul Oradea (localitatea Cetariu). Satul Țușturogi se află la o distanță de 27 km de reședința județului Bihor.

În cadrul comunei există 33,5 km de drumuri comunale. Situația drumurilor de la nivel local se prezintă astfel:

- drumuri asfaltate - 17,5 km
- drumuri de piatră - 4,2 km
- drumuri agricole - 24,7 km
- drumuri forestiere - 2,7 km

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Rețea de alimentare cu apă potabilă în 3 din cele 4 localități componente ale comunei (în Șușturogi nu există încă); - Creșterea semnificativă a rețelei de furnizare a apei potabile și a capacității de producere a instalațiilor de apă potabilă în ultimii ani.	<ul style="list-style-type: none"> - Sistem de canalizare și rețea de apă potabilă incompletă, lipsa unei stații de epurare a apelor uzate; - Infrastructura rutieră deficitară; ponderea ridicată a drumurilor comunale de pământ; - Existența unor drumuri sătești fără continuitate teritorială.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Finalizarea Autostrăzii Transilvania , care va trece pe la aproximativ 3 km de comuna Cetariu; - Construirea drumului expres Arad Oradea, care va porni din Biharia (la circa 9 km de comuna Cetariu) și va realiza conexiunea cu magistrala de transport Coridorul IV Transeuropean; - Apartenența la Zona Metropolitană Oradea; - Apartenența la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aparegio; - Existența programelor guvernamentale de susținere a unor investiții în domeniul reabilitării și extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate; - Existența finanțărilor europene de susținere a unor investiții în domeniul reabilitării și extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate; - Extinderea și reabilitarea infrastructurii rutiere prin intermediul finanțărilor europene nerambursabile; - Posibilitatea conectării rețelelor de apă și de canalizare la cele ale municipiului Oradea.	<ul style="list-style-type: none"> - Deteriorarea condițiilor de trai și mediu; - Reducerea investițiilor publice în infrastructură ca urmare a crizei economico-financiare; - Reducerea capacității autorităților publice locale în implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii; - Reducerea veniturilor populației și imposibilitatea plății serviciilor de utilități publice; - Depopularea spațiului rural în lipsa intervențiilor prompte în ceea ce privește echiparea cu instalații centralizate de apă și canalizare.

1.2.5. Servicii publice

Educație

Unități de învățământ

În comuna Cetariu există 1 unitate de învățământ preuniversitar - Școala cu clasele I-VIII "Benedek Elek" Cetariu - și 5 structuri de învățământ fără personalitate juridică (2 grădinițe cu program normal și 3 școli cu clasele I-VIII).

Populația școlară

În anul 2013, populația școlară din comuna Cetariu cuprindea un număr de 180 elevi. Astfel, populația școlară de la nivel local reprezintă doar 0,3% din totalul elevilor din Zona Metropolitană Oradea.

Din totalul populației școlare, 25,5% frecventează cursurile învățământului preșcolar și 74,5% cursurile învățământului preuniversitar (primar și gimnazial).

În intervalul 2010-2013, populația școlară a înregistrat o scădere de 5,75%, valoare aproximativ echivalentă cu media la nivel zonal (-5,58%).

Cadrele didactice

În anul 2013 în unitățile educaționale din comuna Cetariu își desfășurau activitatea 23 cadre didactice, reprezentând 5,79% din numărul total de cadre didactice din mediul rural al Zonei Metropolitane Oradea.

Personalul didactic din comuna Cetariu s-a redus drastic în ultimii ani, cadrele didactice înjumătățindu-se în anul 2013, față de anul 2000 (23 persoane în anul 2013, față de 40 persoane în anul 2000). Această reducere este, însă, una artificial creată prin desprinderea unor sate componente și formarea comunei Paleu. Un indicator relevant al scăderii numărului de cadre didactice este, în acest context, numărul de elevi raportat la personalul didactic. În anul 2013, media de elevi pe cadru didactic era de 7,83 persoane, cu 40,32% mai puțini decât în Zona Metropolitană Oradea (13,12 elevi/cadru didactic). Apar, însă, disparități semnificative între situația din învățământul preșcolar și învățământul preuniversitar.

Infrastructură și dotări educaționale

În unitățile educaționale din comuna Cetariu există 12 săli de clasă, 1 laborator școlar, 1 sală de gimnastică, 1 teren de sport și 13 PC-uri. Raportând populația școlară la infrastructura existentă în unitățile de învățământ, rezultă că la o sală de clasă revin 15 elevi, la un laborator școlar, o sală de gimnastică și un teren de sport, 180 elevi, iar la un PC, 13,85 elevi.

Singurele elemente ale infrastructurii școlare în cazul cărora putem vorbi de suprasolicitare din partea populației școlare, sunt laboratoare școlare și PC-urile.

Cultură

În comuna Cetariu infrastructura culturală este formată, în principal, din biblioteci și case de cultură. Conform Institutului Național de Statistică, în anul 2015 în Cetariu funcționau 4 biblioteci, din care numai 1 este bibliotecă publică.

La nivel local există 3 cămine culturale care asigură cadrul necesar desfășurării de activități cu specific cultural.

Lista monumentelor istorice actualizată în anul 2010 de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și Institutul Național al Patrimoniului, include mai multe obiective din comuna Cetariu, precum: Biserica Reformată (datează din sec. XVII - XVIII, fiind ridicată în locul unei biserici vechi care a fost construită în stil gotic), Casa Parohială Romano - Catholică (datează din 1743), Biserica romano - catolică "Sf. Maria" (datează din 1804 - 1809), Biserica reformata din Șișterea (construită în sec al XIV-lea, inițial fiind catolică, frescele originale din interior fiind renovate în 2005), situl arheologic de pe lângă biserica romano-catolică din Tăutelec (în „postata cânepă”), așezarea fortificată din satul Șișturogi, care datează din Hallstat.

Cele mai importante manifestări culturale din comuna Cetariu, sunt Balul strugurilor și Zilele Comunei (organizate în primul week-end din luna august).

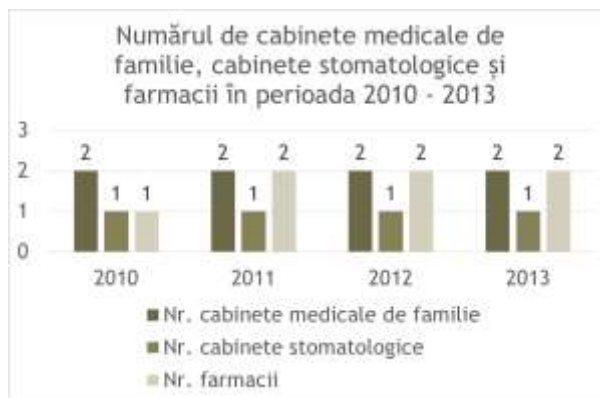
În cadrul asociațiilor cu profil cultural se remarcă Asociația Localităților de Frontieră Bihor de Dezvoltare a Teritoriilor, în cadrul căreia comuna Cetariu este membră, alături de alte 58 localități din partea de nord-vest a României (printre care și comunele Borș, Biharia, Girișu de Criș). Asociația își propune dezvoltarea economică și culturală a teritoriului situat de-a lungul frontierei în parteneriat cu partea ungară.

Sănătate

Unități sanitare

Asemenea situației din mediul rural al Zonei Metropolitane Oradea, infrastructura sanitară din comuna Cetariu este destul de slab dezvoltată. În anul 2015 la nivel local existau 2 cabinet medical de familie, 1 cabinet stomatologic și 1 farmacie sau punct de farmaceutic.

Pentru investigații medicale de specialitate, populația din comună apelează la infrastructura medicală din municipiul Oradea, aceasta fiind mult mai diversificată.

Evaluarea suficienței/insuficienței infrastructurii se realizează și prin raportarea la numărul de locuitori și la necesitățile acestora. Astfel, la 10.000 de locuitori în comuna Cetariu, revin 9,20 cabinete medicale de familie, 4,6 cabinete stomatologice și 4,6 farmacii sau puncte farmaceutice.

Personal medical

În anul 2015, serviciile medicale erau furnizate de 2 medici de familie, 1 stomatolog, 1 farmacist și 2 persoane angajate ca personal mediu sanitar.

Insuficiența cadrelor medicale este una din problemele stringente ale sistemului sanitar din comuna Cetariu. La 10.000 de locuitori revin doar 9,18 medici de familie (- 81,12% față de media din ZMO), 4,59 stomatologi (- 73,33% față de media din ZMO), 9,18 farmaciști (- 81,53% față de media din ZMO) și 9,2 persoane angajate ca personal mediu sanitar (de aproape 11 ori mai puține decât la nivel zonal).

Asistență socială

Numărul pensionarilor din comuna Cetariu era, în anul 2013, de 676 persoane. Pensionarii din Cetariu reprezintă 0,85% din numărul total de pensionari din Zona Metropolitană Oradea și 1,30% din localitățile rurale ale acesteia.

Deși populația stabilă a avut un trend ușor ascendent în ultimii ani, numărul pensionarilor a scăzut cu 20% în anul 2015, față de anul 2010.

Conform Primăriei Cetariu, la nivel local există 25 de familii beneficiare de ajutor social.

Organizațiile neguvernamentale sunt slab reprezentate la nivel local. În comuna Cetariu își desfășoară activitatea *Asociația tinerilor din Cetariu* care are ca obiectiv contribuirea și susținerea dezvoltării economice și social culturale a comunei Cetariu, respectiv promovarea turismului rural, educarea tineretului și promovarea protecției mediului.

Salubritate

Comuna Cetariu face parte din localitățile Zonei Metropolitane Oradea care beneficiază de servicii de salubritate, prin colaborarea cu S.C. Compania Reosal S.A., operatorul care se ocupă de pre colectarea, colectarea și transportul deșeurilor municipale (în baza Contractului de delegare a gestiunii serviciului de la nivelul comunelor Biharia, Borș, Cetariu, Oșorhei, Paleu, Sînmartin, Sălard, Toboliu).

La nivelul comunei există 952 pubele.

Cantitatea totală de deșeuri colectată de S.C. Compania Reosal S.R.L. din comuna Cetariu, este de 350 tone. Aceasta înseamnă că media pe cap de locuitor este de 161 kg.

Eliminarea deșeurilor colectate din comuna Cetariu se realizează prin depozitarea la centrul ecologic de deșeuri din municipiul Oradea (primul depozit ecologic din regiune), fără a se realiza propriu-zis o valorificare energetică și materială a acestora. Operatorul de salubritate care se ocupă de depozitul ecologic de deșeuri este S.C. Ecobihor S.R.L. Oradea, capacitatea

proiectată estimată a depozitului, fiind de 3.800.000 m³.

Situații de urgență

În comuna Cetariu nu funcționează nici o subunitate a Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana” al județului Bihor. Cele mai apropiate subunități sunt cele din municipiul Oradea: Detașamentul 1 Pompieri Oradea (în cadrul căruia funcționează și Serviciul Mobil de Urgență Reanimare și Descarcerare și o grupă de salvatori de la înec) și Detașamentul 2 Pompieri Oradea.

În Zona Metropolitană Oradea mai există o subunitate a ISU și în comuna Sînmartin - Garda de Intervenție 1 Mai.

Siguranță și ordine publică

La nivelul județului Bihor, rata infracționalității a fost în scădere în ultimii ani, de la 1290 infracțiuni/100.000 locuitori înregistrate în anul 2010, ajungându-se la 944 infracțiuni la 100.000 locuitori în anul 2013. Pe de altă parte, în perioada 2012-2013 rata criminalității a urmat de asemenea un trend descendent, ajungând de la 264 persoane condamnate definitiv la 100.000 locuitori în anul 2012, la doar 209 persoane condamnate definitiv în anul 2013.

Transport public

Locuitorii comunei Cetariu nu dispun de serviciu public de transport în comun. Transportul de călători de la Oradea până în Cetariu este realizat de companii private, în fiecare zi a săptămânii, exceptând duminica.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Educație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existența unei infrastructuri școlare pentru practicarea activităților sportive destul de bine dezvoltată (un teren de sport și o sală de gimnastică); - Numărul mare de săli de clasă, săli de gimnastică și terenuri de sport, în raport cu populația școlară; <p>Cultură</p> <ul style="list-style-type: none"> - Numărul ridicat de cămine culturale, câte o instituție în fiecare sat component; - Existența unor obiective culturale de importanță deosebită (situri arheologice, așezări, monumente istorice etc); - Organizarea periodică a unor evenimente precum: Balul strugurilor, Zilele Comunei etc; - Eterogenitatea etnică a populației din comună, care a menținut o cultură locală cu tradiții remarcate la nivel transfrontalier; <p>Asistență socială</p> <ul style="list-style-type: none"> - Scăderea numărului de pensionari din comună în ultimii ani; - Existența Asociația tinerilor din Cetariu; <p>Salubritate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Furnizarea serviciului de salubritate în baza delegării către S.C. Compania Reosal S.A; - Existența infrastructurii necesare în vederea colectării selective a deșeurilor; - Deținerea de către operatorul de salubritate de echipamente relativ noi și moderne; 	<p>Educație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trendul descendent al populației școlare; - Reducerea semnificativă a personalului didactic; - Suprasolicitarea personalului didactic din învățământul preșcolar; - Numărul mai ridicat de elevi ce revine unui laborator școlar sau unui PC, în comparație cu situația din zonă; <p>Cultură</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slaba promovare a patrimoniului cultural local; - Starea avansată de degradare a Bibliotecii Comunale Cetariu; - Funcționarea unui număr scăzut de patru biblioteci; <p>Sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Infrastructura sanitară foarte slab dezvoltată, concentrată în reședința comunei; - Insuficiența personalului medical în raport cu volumul demografic; <p>Asistență socială</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa ONG-urilor cu profil social; - Lipsa furnizorilor publici de servicii sociale; <p>Salubritate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Receptivitatea scăzută a populației vis-à-vis de colectarea selectivă a deșeurilor; - Recuperarea materială și energetică redusă a deșeurilor, principala modalitate de eliminare a acestora fiind depozitarea; <p>Alte servicii publice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unei subunități a Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana” al județului Bihor.
Oportunități	Amenințări
<p>Educație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Posibilitatea accesării fondurilor structurale sau fondurilor guvernamentale în vederea dezvoltării unităților de învățământ; - Posibilitatea dezvoltării de parteneriate între instituțiile educaționale din comună și alte unități din țară și străinătate; - Posibilitatea preluării și adaptării modelelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la activitățile didactice; - Înființarea unui program de tip „After school”; - Existența politicilor de stimulare a cadrelor didactice de a practica în mediul rural, precum Programul Renașterea Satului Românesc; 	<p>Educație</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slaba motivare a cadrelor didactice poate duce la plecarea profesorilor bine pregătiți din sistem; - Creșterea ratei abandonului școlar pe fondul insuficiențelor materiale și financiare cauzate de criza economică; - Modificările repetate ale legislației în vigoare pot duce la scăderea performanțelor școlare; - Incapacitatea susținerii co-finanțării proiectelor de dezvoltare a infrastructurii educaționale. <p>Cultură</p> <ul style="list-style-type: none"> - Scăderea interesului populației pentru cultură pe fondul dificultăților financiare întâmpinate în ultimii

Cultură

- Dezvoltarea infrastructurii culturale (înființare de muzee, cămine culturale etc);
- Creșterea promovării evenimentelor și patrimoniului cultural din comună;
- Posibilitatea accesării fondurilor europene nerambursabile pentru activități culturale;
- Adaptarea fondului de carte la noua tehnologie (achiziționarea de documente pe suport electronic);

Sănătate

- Existența politicilor de stimulare a medicilor de a practica în mediul rural, precum Programul Renașterea Satului Românesc;
- Existența fondurilor europene pentru înființarea, reabilitarea și dotarea corespunzătoare a structurilor sanitare;
- Implementarea unor campanii de educare a populației cu privire la domeniul sănătății;

Asistență socială

- Posibilitatea accesării fondurilor structurale europene;
- Posibilitatea preluării modelelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la metodologia de abordare a problematicii specifice;
- Dezvoltarea voluntariatului și a spiritului civic;
- Existența structurilor consultative în care reprezentanții principalilor instituții (medic, preot, polițist etc) de la nivel local, pot dezvolta componenta voluntară;
- Existența cadrului legislativ ce creează facilități pentru mediul economic ce angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate;

Salubritate

- Implementarea de campanii de conștientizare a populației privind beneficiile colectării selective a deșeurilor;
- Existența fondurilor europene direcționate către proiecte în domeniul salubrității;
- Dezvoltarea de unități de valorificare energetică și materială a deșeurilor;

Alte servicii publice

- Existența politicilor de stimulare a polițiștilor de a practica în mediul rural, precum Programul Renașterea Satului Românesc;
- Implementarea de sisteme de supraveghere video în spațiile publice care înregistrează rate ale infraționalității ridicate;
- Crearea unui serviciu de transport public la nivelul întregii Zone Metropolitane Oradea, care să

ani;

- Lipsa interesului tinerilor pentru menținerea tradițiilor și obiceiurilor din comună;
- Degradarea avansată a obiectivelor culturale pe baza lipsei de investiții în acestea;
- Practicarea turismului nedurabil, aspect ce poate duce la degradarea patrimoniului cultural;
- Fonduri europene limitate (fiind insuficiente la nivelul necesităților);
- Dispariția meșterilor și creatorilor populari pe fondul slabei posibilități de valorificare a produselor create;

Sănătate

- Migrarea cadrelor medicale în străinătate ca urmare a nivelului salarial scăzut;
- Efectele negative ale accentuării fenomenului de îmbătrânire și îmbolnăvire a populației;
- Posibilitățile limitate ale autorităților publice locale de susținere financiară a investițiilor;

Asistență socială

- Creșterea numărului de persoane asistate social ca urmare a crizei economice mondiale;
- Plecarea personalului specializat din sistem ca urmare a salarizării nemotivate;
- Lipsa ofertelor de muncă pentru grupurile vulnerabile;
- Capacitatea redusă a instituțiilor publice de a cofinanța proiecte sociale;

Salubritate

- Incapacitatea financiară a agenților economici de a implementa rețele proprii de valorificare energetică și materială a deșeurilor (co-procesare, reciclare, reutilizare);

Alte servicii publice

- Creșterea ratei infraționalității în comună pe fondul dificultăților financiare întâmpinate de populație.

deservească și populația din comuna Cetariu.

1.2.6. Dezvoltare economică

Demografia unităților locale active

Numărul unităților locale active

În județul Bihor, în anul 2013 figurau 16.763 unități locale active, reprezentând 23,3% din unitățile locale active de la nivelul Regiunii Nord Vest, fiind al doilea județ din regiune, după județul Cluj și 3,4% din unitățile locale active din România. Din totalitatea unităților locale active din județul Bihor, 86,9% erau microîntreprinderi (0-9 salariați), 11% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,8% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) și 0,3% întreprinderi mari (250 salariați și peste).

În comuna Cetariu au fost active 40 de unități locale, în anul 2013, reprezentând 0,3% din unitățile locale active din Zona Metropolitană și 2,5% din unitățile locale active din mediul rural al Zonei Metropolitane.

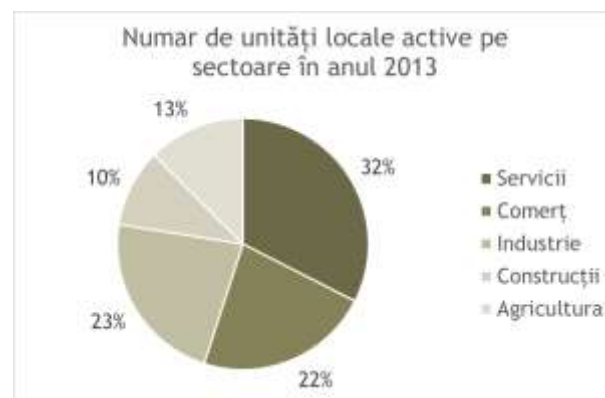
Raportat la populația de la 1 iulie 2013, densitatea întreprinderilor este de 18,4‰ la nivelul comunei Cetariu, valoare inferioară față de cea din Zona Metropolitană Oradea (42,1 întreprinderi/1.000 locuitori), dar și decât cea de la nivel județean (26,9 întreprinderi/1.000 locuitori), regional (24,7 întreprinderi/1.000 locuitori) și național (22,3 întreprinderi la 1.000 locuitori).

În anul 2013, sectorul serviciilor cuprinde 40,3% din totalul unităților locale active la nivel județean, fiind urmat, în funcție de ponderea firmelor care activează

în cadrul respectivului sector, de: comerț (34,9%), industrie (12%), construcții (9,1%) și agricultură (3,8%).

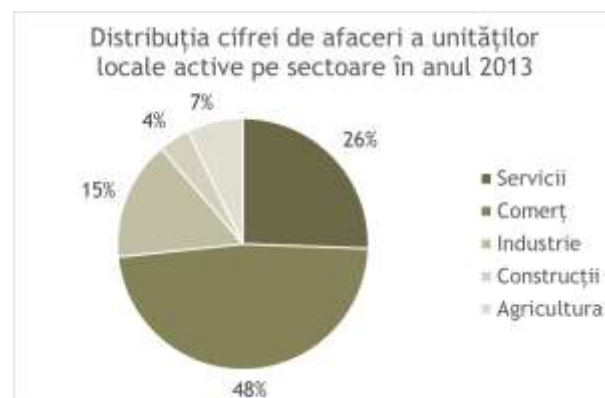
În anul 2013, sectorul serviciilor cuprinde 32,5% din totalul unităților locale active la nivel comunei Cetariu, fiind urmat, în funcție de ponderea firmelor care activează în cadrul respectivului sector, de: comerț (22,5%), industrie (22,5%), agricultură (12,5%) și construcții (10%) din totalul unităților locale active.

Cifra de afaceri a unităților locale active

Cifra de afaceri realizată în 2013 de către unitățile locale active din județul Bihor a totalizat 26.834 milioane lei, reprezentând aproximativ o pătrime din totalul regional.

În anul 2013, din cifra de afaceri realizată la nivel județean, 81,1% se datorează unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea

În același an, unitățile locale active din comuna Cetariu au realizat 12,9 milioane lei, adică 0,1% din cifra de afaceri realizată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea și 0,05% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active din județul Bihor.

Atât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea cât și la nivel județean, regional și național, unitățile locale active din comerț realizează cea mai ridicată cifră de afaceri, acestea fiind urmate de unitățile locale active din industrie.

În comuna Cetariu activitatea de comerț este mai intensă, unitățile locale active din sector realizând 47,8% din cifra de afaceri totală de la nivel local. Sectorul serviciilor este cel de-al doilea sector economic după cifra de afaceri obținută (25,6%), acesta fiind urmat de sectorul industrial (15,4%), sectorul agricol (7,2%) și sectorul construcțiilor (4% din cifra de afaceri a unităților locale din comună).

Activitățile economice care au realizat cea mai însemnată cifră de afaceri la nivelul unităților locale active din comuna Cetariu sunt Comerțul (6,15 mil. lei RON), Serviciile (3,29 mil. lei RON) și Industria prelucrătoare (1,98 mil. lei RON).

Forța de muncă

Resursele de muncă

Resursele de muncă din județul Bihor în anul 2013 erau de 375,9 mii persoane, înregistrând o creștere continuă în ultimii ani. Astfel, față de anul anterior resursele de muncă de la nivelul județului au crescut cu 0,03% (+0,1 mii persoane), iar față de anul 2010 s-a înregistrat o creștere cu 0,9% (+3,5 mii persoane).

Populația ocupată civilă la nivelul anului 2013 era de 266,4 mii persoane. Populația ocupată civilă la nivelul județului Bihor a cunoscut o evoluție sinuoasă în intervalul 2010-2015. Astfel, populația ocupată civilă din anul 2011 înregistra o reducere cu 1,1% față de anul 2010, urmată apoi de o creștere în 2012 cu 2%, iar apoi de o scădere în 2013 cu 0,7%.

Rata de ocupare a resurselor de muncă în 2013 pentru județul Bihor era de 70,9%, semnificativ mai ridicată față de cea înregistrată la nivelul Regiunii Nord Vest

(66,9%) și față de nivelul național (60,9%). Totuși, în comparație cu anul 2012, se înregistrează o reducere a ratei de ocupare, involuție similară cu cea de la nivel național.

De altfel, pe întreaga perioadă analizată, rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor se menține superioară celei de la nivel regional și național.

Salariați

La nivelul anului 2013, numărul mediu al salariaților din județul Bihor a fost de 145.910 persoane, reprezentând aproximativ 24,7% din numărul salariaților înregistrat la nivel regional și 3,3% din numărul salariaților de la nivel național.

Numărul mediu al salariaților din comuna Cetariu a fost în anul 2013 de 191 persoane, reprezentând doar 0,2% din totalul salariaților din Zona Metropolitană Oradea.

Câștigul salarial mediu net lunar

În anul 2013, câștigul salarial mediu net lunar în județul Bihor a fost de 1.155 lei, ușor mai scăzut decât cel înregistrat la nivelul Regiunii Nord Vest (86,1% din valoarea acestuia). Raportat la salariul mediu net de la nivel național, cel înregistrat la nivelul județului Bihor reprezenta aproximativ 73,1%.

Ca evoluție, se înregistrează o tendință de accentuare a decalajelor dintre salariul mediu net lunar la nivelul

județului Bihor și cel de la nivel regional și, mai ales, național.

Numărul șomerilor

La nivelul anului 2013, rata șomajului în județul Bihor a fost de 3,7%, inferioară celei de la nivel regional (4,1%) și național (5,7%). De altfel, rata șomajului la nivelul județului Bihor înregistrează, în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele de la nivel regional și, în special, național.

La sfârșitul anului 2013, în comuna Cetariu erau înregistrați 22 șomeri, reprezentând 0,9% din șomerii din Zona Metropolitană Oradea.

Din totalul șomerilor din comuna Cetariu, 27,3% sunt de sex masculin și 72,7% sunt de sex feminin.

Agricultură

Calitatea solurilor

Solul este o materie complexă din punct de vedere al compoziției minerale, organice și organo-minerale, reprezintă sursa principală de aprovizionare a plantelor cu elemente nutritive, asigurând perpetuarea florei și faunei în numeroase lanțuri trofice. Este constituit din punct de vedere fizic, din particule solide, apă și aer. Acestea, împreună cu depunerile de natură organică și anorganică pe sol, conduc la accelerarea proceselor fizico-chimice care au loc la nivelul solului în mod continuu.

Terenurile agricole ale județului Bihor sunt acoperite cu o varietate mare de tipuri de sol. Predomină solurile luvice și luvisolurile, reprezentând 105.602 Ha, adică o suprafață de 29,07%, urmate, în ordine descrescândă, de brune eumezobazice, soluri aluviale, brune argiloiluviale, cernoziomuri etc. Cele mai mici suprafețe sunt reprezentate de planosoluri, reprezentând 390 Ha, soluri brun roșcate 320 Ha și brun roșcate luvice 279 Ha.

Solurile din zona Metropolitană Oradea se înscriu în categoria solurilor cu clase de bonitate ridicate, fiind favorabile agriculturii.

Repartiția terenurilor agricole

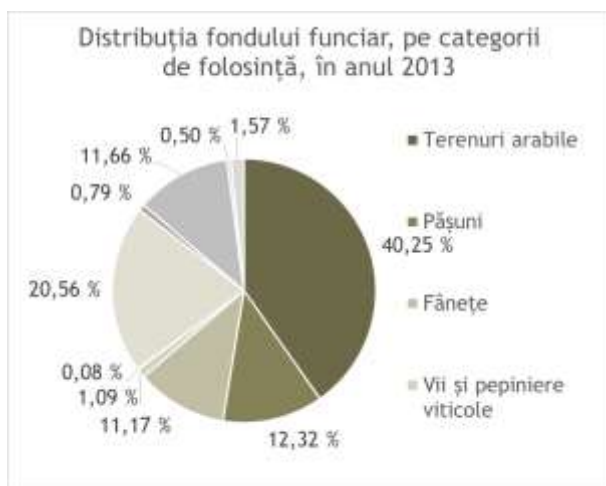
Cea mai mare parte a suprafeței comunei Cetariu este ocupată de terenurile agricole (64,9% din suprafața totală), utilizate în principal pentru cultivarea porumbului, plantelor de nutreț, grâului, leguminoaselor de câmp și florii soarelui.

Se remarcă faptul că în comuna Cetariu se află aproximativ 38% din suprafața cu vii și pepiniere viticole din Zona Metropolitană Oradea și aproximativ 26% din suprafața de fânețe din zonă.

Terenurile neagricole ocupă o suprafață de 2.296 ha, reprezentând 35,1% din totalul fondului funciar.

Județul Bihor se remarcă prin potențialul agricol, având o productivitate medie la hectar a principalelor culturi ridicată comparativ cu nivelul regional și național. De asemenea, Zona Metropolitană Oradea poate fi caracterizată de același potențial agricol.

În anul 2014 erau înscrise 15 grupuri de producători de produse agricole vegetale și animale la nivelul județului Bihor, din care 10 în Zona Metropolitană Oradea. La nivelul comunei Cetariu nu funcționează niciun grup de producători.

Zootehnie

Pășunile și fânețele din comuna Cetariu reprezintă 23,5% din suprafața totală a comunei și 36,3% din suprafața agricolă.

În 2015, în comuna Cetariu erau înregistrate 150 bovine, 700 porcine, 1500 oi, 60 cai, 3500 păsări de curte, 500 familii de albine și 100 iepuri.

Din punct de vedere al efectivului de animale la începutul anului, comuna Cetariu ocupă poziția terță la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, în ceea ce privește efectivul de păsări.

Pomicultură

În Zona Metropolitană Oradea se regăsesc 39,7% din suprafețele cu livezi și pepiniere pomicole din județul Bihor. Din localitățile componente Zonei Metropolitane se disting municipiul Oradea și comuna Paleu, care dețin 96,8% din terenurile ocupate de livezi și pepiniere pomicole din arealul studiat.

În județul Bihor, principalele livezi sunt cele de prune, mere, pere, piersici și nectarine, caise și vișine, caise și zarzăre și nuci.

Piscicultura

Rețeaua hidrografică și condițiile climatice ale județului Bihor oferă posibilitatea dezvoltării sectorului

piscicol. Amenajările piscicole din zonă sunt populate în special cu crap, dar se mai găsesc: caras, fitofag, novac, știucă și somn.

La nivelul comunei Cetariu există Amenajarea piscicolă Acumularea Vișeilor, care este de tip crescătorie și se întinde pe o suprafață de 30 ha.

Aflat la 15 km de Oradea, lacul Cetariu este un punct de atracție pentru pescarii de crap prin numeroasele capturi înregistrate, drilurile bătaioase ale crapilor și nu în ultimul rând peisajul superb. Adâncimea medie a lacului este de 2,5 m, iar un mal este la marginea pădurii, accesul fiind destul de bun. Cu o populație de crape foarte numeroasă și sănătoasă, lacul Cetariu atrage tot mai mulți pescari de crap ce practică catch&releas-ul, capturile cu o medie de 5-6 kg nefiind o raritate. Speciile întâlnite în lac sunt crapul cu media de 6 kg, carasil, știuca și fitofagul. Este renumit și prin organizarea împreună cu Aps Carpfan a unor concursuri cu renume și cu o cantitate de pește capturat considerabilă. Balta este dotată cu toalete, locuri de campare și pe malul cu pădurea, iar accesul auto este destul de bun în condiții de vreme nefavorabilă.

În comună există și Lacul Valea Popii Șișterea care are suprafața de 15-16 ha, adâncimea maximă 6 m, adâncimea medie 4 m. Lacul este situat la marginea unei păduri, ideal pentru partide de pescuit chiar și pe timp foarte călduros. Lacul este dotat cu grupuri sanitare, magazin și zonă de grătar și campare. Pescarii practică catch&releas-ul.

Industrie și construcții

Industrie

Situarea favorabilă pe granița de vest, dezvoltarea industrială a zonei, o infrastructură bine dezvoltată precum și forța de muncă disponibilă și calificată în ramuri diverse, sunt atribute specifice județului Bihor. Principalele ramuri industriale ale județului Bihor sunt: industria extractivă și prelucrarea țigăiului, industria pielăriei și încălțămintei, industria mobilei, industria chimică, industria confecțiilor, industria materialelor de construcții, industria construcțiilor, industria alimentară etc.

Sectorul industrial a avut în anul 2012 o contribuție de 29,5% (3.424,2 mil. lei) în valoarea adăugată brută realizată în județul Bihor. Comparativ cu anul anterior, valoarea adăugată brută din industrie la nivel județean aproape a scăzut (cu 583,1 mil. lei), la fel ca și ponderea sa (de la 35,57% la 29,5%). Astfel, industria și-a pierdut locul de conducere în clasamentul sectoarelor economice din județul Bihor în detrimentul transportului, depozitării și comunicațiilor (32,2%), urmată fiind de comerț (22,3% din VAB Bihor în 2012), construcții (8,7%) și agricultură, vânătoare și silvicultură (7,2%).

În anul 2013, în județul Bihor au fost înregistrate 2.006 unități locale active în industrie, acestea realizând o cifră de afaceri de 9.176 mil. lei. În același an, în Zona Metropolitană Oradea funcționau 61,2% din unitățile locale active la nivel de județ, totalizând 67,3% din cifra de afaceri județeană la nivelul sectorului industrial.

Cele 9 unități locale active din sectorul industrie din comuna Cetariu au realizat în anul 2013 o cifră de afaceri de 1,98 milioane lei, reprezentând doar 0,03% din cifra de afaceri din sectorul industrial a unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea.

În comuna Cetariu, principalele ramuri industriale sunt: Industria alimentară, Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite, Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, Fabricarea altor produse din minerale nemetalice și Alte activități industriale n.c.a.

Construcții

Sectorul de construcții este unul din sectoarele importante ale economiei județului Bihor, în anul 2012 având o contribuție de 8,7% în valoarea adăugată brută.

În sectorul de construcții au fost înregistrate 1.524 unități locale active, care au realizat o cifră de afaceri de 1.524 milioane lei, la nivel județean în anul 2013. În Zona Metropolitană Oradea funcționau 67,2% din unitățile locale active din județ, realizând 76,1% din cifra de afaceri județeană în cadrul sectorului de construcții.

Comuna Cetariu deținea în anul 2013 4 unități locale active în sectorul construcții, reprezentând doar 0,4% din întreprinderile din acest sector de la nivel metropolitan. Cifra de afaceri înregistrată a acestora a fost de 520.000 lei, adică 0,04% din cifra de afaceri a unităților locale active din construcții din ZMO.

În comuna Cetariu activitatea de construcții a fost destul de slabă, în 2015 fiind eliberate 6 autorizații de construcție pentru clădiri rezidențiale exclusiv comunități.

Comerț și servicii

Comerț

Așa cum a fost prezentat mai sus, sectorul comerțului este cel de-al doilea sector economic din cadrul județului, având o contribuție de 22,3% (2.589,5 mii lei) în valoarea adăugată brută județeană din anul 2012.

În sectorul de comerț au fost înregistrate 5.844 unități locale active, care au realizat o cifră de afaceri de 11.389 milioane lei, la nivel județean, în anul 2013. În Zona Metropolitană Oradea au funcționat 69,6% din unitățile locale active și au realizat 86% din cifra de afaceri județeană în cadrul sectorului de comerț.

În anul 2013, în comuna Cetariu erau înregistrate 9 unități locale active în comerț, reprezentând 0,2% din totalul Zonei Metropolitane Oradea. Acestea au realizat o cifră de afaceri de 6,14 mil. lei, adică 0,6% din Zona Metropolitană Oradea.

Servicii

În comuna Cetariu au fost înregistrate doar 0,3% din unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea din sectorul serviciilor (13 unități), acestea realizând 0,08% din cifra de afaceri de la nivelul zonei, în anul 2013.

Structuri de sprijin al afacerilor

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bihor

Este o organizație independentă, neguvernamentală și non-profit, care sprijină înființarea și dezvoltarea afacerilor în județul Bihor, punând la dispoziția celor interesați o gamă largă de servicii specializate: asistență pentru înființarea unei afaceri și întocmirea documentației necesare; informații referitoare la surse de finanțare a afacerilor și la modul de accesare a acestora; întocmirea de planuri de afaceri, studii de piață, planuri de marketing, proiecte pentru obținerea de finanțări nerambursabile și rambursabile; promovarea potențialului economic al firmelor din județ pe piața națională și internațională; găsirea de parteneri de afaceri și medierea contactelor de afaceri; informații referitoare la firmele din județ; eliberarea de certificate de origine a mărfurilor, a certificatelor de forță majoră, vizarea facturilor și a altor documente comerciale; eliberarea de recomandări și certificate de bonitate; consultanță de afaceri, financiar-contabilă, juridică; asistență juridică la încheierea și derularea contractelor comerciale; organizarea de târguri și expoziții, misiuni economice, parteneriate de afaceri, în țară și în străinătate; programe de pregătire profesională, programe de instruire în domeniul afacerilor, seminarii; acces la biblioteca instituției; arbitraj comercial; înscrierea gajurilor în arhiva electronică de garanții reale mobiliare.

Oficiul Registrului Comerțului Bihor

Oficiul Registrului Comerțului este instituția abilitată de lege să efectueze înregistrarea firmelor în județul Bihor. Pe lângă activitatea de înregistrare propriu-zisă, această instituție oferă și servicii de consiliere pentru înființarea unei afaceri, de întocmire a actelor necesare și reprezentare în fața instanțelor competente să autorizeze înființarea firmei, precum și de obținere a avizelor necesare desfășurării activității.

Etapile ce trebuie parcurse pentru înființarea unei afaceri sunt: rezervarea denumirii; întocmirea actului constitutiv; alcătuirea dosarului de înmatriculare; obținerea avizelor; înmatricularea societății.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Vest - Biroul Județean Bihor

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Vest acționează în județul Bihor prin intermediul Biroului Județean, în scopul implementării la nivel local a politicii de dezvoltare regională.

Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, organism executiv al Consiliului pentru Dezvoltare Regională, prin competențele sale de planificare strategică este forța motrice a dezvoltării durabile a regiunii.

Agenția susține dezvoltarea și interesele de dezvoltare ale comunităților locale, fiind puntea de legătură între acestea, autoritățile naționale și instituțiile europene relevante.

Agenția urmărește implementarea politicilor de coeziune economică și socială la nivelul regiunii, promovează și implementează programe de dezvoltare și asigură serviciile necesare comunităților și investitorilor pentru maximizarea beneficiilor economice și sociale la nivelul regiunii.

Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Bihor

Agenția pentru ocuparea forței de muncă oferă angajatorilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă următoarele servicii: măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă prin creșterea șanselor de ocupare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; măsuri pentru stimularea angajatorilor în vederea încadrării în muncă a șomerilor și crearea de noi locuri de muncă.

Federația Patronilor Bihor

Federația Patronilor Bihor este o organizație non-guvernamentală, apolitică, non profit, înființată în anul 1991, cu statut și personalitate juridică proprie. Scopul Federației este sprijinirea inițiativei particulare și reprezentarea intereselor oamenilor de afaceri din județul Bihor.

Federația Patronilor Bihor este cea mai veche organizație patronală județeană din țară.

Principalul rol asumat este de a veni în întâmpinarea problemelor generale și punctuale ale firmelor bihorene și de a ajuta la soluționarea lor. Acționează în direcții pe care le-au considerat prioritare pentru mediul economic și pentru interesele membrilor.

În vederea sprijinirii dezvoltării sectorului de afaceri, Federația Patronilor Bihor colaborează cu organizații similare din țară și din străinătate, precum și cu un număr însemnat de organizații și instituții finanțatoare.

Asociația Firmelor Bihorene

Este o organizație patronală care își propune să reprezinte în mod real cele peste 30.000 de societăți comerciale active din județul Bihor.

La inițiativa înființării AFB au subscris, ca membri fondatori, managerii celor mai importante 50 de firme din județul Bihor.

Printre obiectivele strategice urmărite de AFB:

- Dezvoltarea și promovarea culturii antreprenoriale
- Satisfacerea necesităților specifice activității societăților comerciale și a întreprinzătorilor independenți prin activități de reprezentare, asistență, consultanță și instruire
- Crearea unui mediu favorabil activităților economice private și stimulativ pentru investițiile autohtone și străine
- Sprijinirea consolidării și dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii
- Creșterea competitivității mediului de afaceri prin stimularea accesului la inovație și cercetare
- Dezvoltarea întreprinderilor private în concordanță cu principiile dezvoltării durabile
- Dezvoltarea capitalului uman în economie
- Modernizarea rolului autorităților administrației publice centrale și locale, în sensul orientării către organizații, firme și cetățeni și creșterii eficienței activității.

Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și regiune

Membrii fondatori sunt S.C. Eurobusiness Parc S.A., Societatea Lotus Center, Societatea Calipso S.A.- Double Tree by Hilton Oradea, Societatea Aba Turism S.A. Ramada Oradea, Societatea Continental Forum Oradea S.A., Societatea Aqua President S.R.L. și Societatea Turism Felix S.A.

Această asociație a fost constituită în scopul promovării și dezvoltării turismului din Oradea și din regiune. Obiectivele asociației se regăsesc în scopul

stimulării și sprijinirii dezvoltării locale, regionale și naționale prin inițiative, activități și măsuri care să crească numărul de turiști, să dezvolte și să promoveze turismul din Oradea și din regiune, în totalitatea diversității sale, atât în țară, cât și în străinătate, precum și să realizeze sau să acorde suportul necesar elaborării și implementării strategiilor de dezvoltare a turismului local, regional și național ținând cont de principiile turismului durabil.

Școala profesională EuroBusiness Oradea

Membrii fondatori sunt Primăria Municipiului Oradea, SC EurobusinessParc Oradea SA, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Colegiile Tehnice, parteneri media și companiile private, care reprezintă cei mai mari angajatori pe piața forței de muncă locală.

Această inițiativă are ca și scop crearea unui cadru optim pentru susținerea învățământului profesional și a performanței în învățământul preuniversitar din județul Bihor.

În mod specific, acest parteneriat urmărește pregătirea forței de muncă locale în conformitate cu cerințele mediului de afaceri, fiind în mare măsură, dedicat pregătirii elevilor în meseriile și calificările profesionale cerute de marii angajatori localizați în Parcurile Industriale și municipiul Oradea.

Misiunea asumată urmărește pregătirea elevilor capabili de performanță prin activități extrașcolare în cadrul grupelor de excelență în concordanță cu standardele Uniunii Europene și a specificului societății românești; și promovarea învățământului profesional și creșterea atractivității acestuia în rândul elevilor cu pregătire medie.

Activitățile urmărite la nivelul învățământului profesional sunt:

- Elaborarea de materiale didactice, manuale și adaptarea curriculare școlare la cerințele reale ale mediului de producție privat;
- Asigurarea accesului elevilor la practica în cadrul companiilor;
- Organizarea unor campanii media, apariții TV, comunicate de presă, film de promovare etc.
- Preselecția și evaluarea elevilor înscriși, în vederea selectării bursierilor;
- Susținerea financiară a profesorilor, maistrilor și tutorilor de practică din cadrul companiilor, prin acordarea de bonificații trimestriale;

- Dezvoltarea activității educaționale și de pregătire profesională prin organizarea de colocvii, dezbateri, conferințe, cursuri, tabere și vize la companii din străinătate, inclusiv prin intermediul unor programe externe;
- Sprijin pentru organizarea, derularea, premiarea elevilor participanți la olimpiadele și concursurile școlare, precum și pentru deplasarea lor la olimpiade și concursuri școlare în condiții de confort;
- Editarea, tipărirea de materiale și publicații care au legătura cu preocupările cadrelor didactice pentru specialitate sau metodică predării disciplinei.

Ideea centrului de excelență se bazează pe susținerea activității didactice de performanță la toate disciplinele, a asigurării unui cadru organizat pentru realizarea unui schimb de experiență eficient, modern și racordat la cerințele societății moderne; promovarea comunicării și colaborării între profesorii care obțin performanțe cu elevii, a schimbului de experiență și idei; sincronizarea realităților curriculumului și practicii școlare din învățământul preuniversitar cu cerințele mediului universitar.

Fundația pentru Protejarea Monumentelor Istorice din Județul Bihor

Este o organizație neguvernamentală, cu scop nonprofit și nepatrimonial și fără caracter politic, având ca fondatori Consiliul Local Oradea și Consiliul Județean Bihor.

Obiectivele principale ale Fundației sunt legate atât de elaborarea și punerea în practică a programelor speciale de prevenire a degradării monumentelor din municipiu și județul Bihor, cât și de derularea activității de execuție a unor lucrări de protejare, conservare, restaurare, respectiv de promovare a monumentelor istorice, de artă, de arhitectură și urbanistice a zonelor de protecție și a ansamblurilor istorice.

Scopul Fundației:

- asigură protecția monumentelor istorice, a zonelor de protecție ale acestora și a zonelor construite protejate (ansambluri urbane etc), aflate în domeniul public și privat al unităților administrativ - teritoriale din județul Bihor;

- colaborează cu compartimentele specializate ale altor autorități ale administrației publice locale, în cazul în care monumentele istorice și zonele de protecție ale acestora se află pe teritoriul mai multor unități administrativ teritoriale;

- elaborează și asigură programe speciale de prevenire a degradării monumentelor istorice și a zonelor de protecție ale acestora din județul Bihor, cu respectarea avizului emis de către Ministerul Culturii și Cultelor sau, după caz, de către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor;

- inițiază, realizează și derulează activități de execuție a unor lucrări de reconstrucție, conservare, restaurare, promovare a monumentelor istorice, de artă, de arhitectură și urbanistice a zonelor de protecție a acestora precum și a zonelor protejate (ansambluri urbane etc), existente în municipiul Oradea și județul Bihor;

- realizează valorificarea de materiale de promovare a monumentelor istorice de artă, de arhitectură și urbanistice a zonelor de protecție a acestora, precum și a zonelor construite protejate (ansambluri urbane etc), existente în municipiul Oradea și județul Bihor;

- participă la finanțarea lucrărilor de protejare a monumentelor istorice, a zonelor de protecție a acestora și a zonelor construite protejate (ansambluri urbane etc);

- sesizează organele competente pentru aplicarea și luarea de măsuri privind protejarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție ale acestora;

- organizează orice alte acțiuni compatibile cu obiectul de activitate.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Amplasarea comunei la o distanță de 13 km de Municipiul Oradea și în apropiere de mai multe capitale europene; - Accesul facil al investitorilor atât prin intermediul căilor rutiere, cât și prin intermediul Aeroportului Internațional Oradea; - Trendul majoritar descendent al numărului de șomeri înregistrați în perioada analizată; - Potențialul agricol ridicat al zonei: soluri fertile, productivitate ridicată, forță de muncă; - Ponderea ridicată a terenurilor agricole din totalul fondului funciar; - Existența resurselor necesare în vederea dezvoltării sectorului piscicol: amenajări piscicole, rețea hidrografică bogată etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Densitatea scăzută a întreprinderilor din comună, cu mult sub media înregistrată în localitățile rurale ale zonei; - Scăderea numărului mediu al salariaților în anul 2013, față de anul anterior; - Lipsa grupurilor de producători agricoli; - Capacitatea scăzută a mediului de afaceri de a susține investiții pentru dezvoltare; - Slaba dezvoltare a spiritului antreprenorial; - Infrastructura tehnică edilitară necorespunzătoare frânează dezvoltarea economică.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Fondurile europene care sprijină dezvoltarea mediului antreprenorial; - Potențialul de dezvoltare logistică a comunei, ca urmare a poziționării în vecinătatea graniței României cu Ungaria; - Poziționarea comunei la o distanță de aproximativ 20 km de Aeroportul Internațional Oradea; - Amplasarea în apropierea graniței poate facilita dezvoltarea relațiilor de colaborare cu agenți economici și instituții publice din Ungaria; - Modernizarea și extinderea Aeroportului Internațional Oradea și includerea în ofertă a unor noi destinații; - Sporirea dezvoltării economice ca urmare a finalizării marilor proiecte de infrastructură din zonă: autostradă, drumuri expres etc. - Forța de muncă ieftină și calificată poate conduce la înființarea de noi antreprize; - Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat; - Existența programelor guvernamentale de susținere a sectorului IMM. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nivel ridicat de fiscalitate și birocrație excesivă; - Lipsa lichidităților poate conduce la falimentarea unităților locale active de tip microîntreprinderi și chiar a celor medii; - Lipsa informării populației cu privire la procedura de înființare a unei afaceri; - Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor europene; - Instabilitate legislativă; - Migrația forței de muncă calificată în afara județului și în afara granițelor țării.

1.2.7. Calitatea factorilor de mediu și surse de poluare

Calitatea aerului

La nivelul comunei Cetariu calitatea aerului este bună, neexistând surse majore de poluare a aerului în zonă.

Monitorizarea calității aerului în județul Bihor se realizează prin rețeaua de monitorizare formată din:

- stațiile automate de monitorizare a calității aerului;
- puncte de prelevare pulberi sedimentale;
- puncte de prelevare precipitații.

Calitatea apelor

Cel mai important râu care străbate comuna este râul Barcău. Principalele surse de poluare ale apelor (de suprafață și subterane) de la nivelul comunei sunt reprezentate de utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură și de poluarea apelor de suprafață și subterane cauzată de eliminarea de ape uzate menajere (lipsa rețelei de canalizare).

Calitatea solurilor

Solul reprezintă împreună cu ceilalți factori de mediu - mediul de viață pentru plante, animale și om, iar pentru agricultură - principalul mijloc de producție.

La nivelul comunei Cetariu se regăsesc terenuri afectate de nitrați din activități agricole care sunt

monitorizate sub aspectul calității solului și măsurilor agropedoameliorative de către instituțiile competente (Direcția Agricolă și pentru Dezvoltare Rurală Bihor și O.S.P.A Bihor).

Nu există alte restricții sau alte surse majore de poluare a solurilor la nivelul comunei Cetariu.

Protecția naturii și biodiversitatea

Principalele presiuni antropice ce se exercită asupra biodiversității sunt:

- schimbarea modului de folosință a terenurilor;
- defrișările;
- agricultura intensivă;
- turismul necontrolat;
- supraexploatarea unor specii de plante și animale;
- incendiile sau alte accidente ecologice;
- fragmentarea habitatelor;
- poluarea;
- exploatarea resurselor;
- amplasarea de construcții în zone protejate.

În județul Bihor, conform site-ului APM Bihor, au fost desemnate 30 de Situri Natura 2000:

- Număr SCI: 24;
- Număr SPA: 6;
- Numărul de SCI-uri care se suprapun peste arii naturale protejate de interes național: 17;
- Numărul de SPA-uri care se suprapun peste arii naturale protejate de interes național: 3.

Teritoriul administrativ al comunei Cetariu nu cuprinde arii incluse în situri Natura 2000.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Numărul mic de surse de poluare a aerului; - Nivelul redus de poluare a solurilor și subsolurilor.	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea limitată a autorităților publice locale de a realiza proiecte în domeniu; - Existența siturilor poluate de depozitarea în spații necorespunzătoare a deșeurilor în trecut; - Poluarea cauzată de lipsa rețelei de canalizare menajeră; - Se regăsesc terenuri afectate de nitrați din activități agricole.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Existența unui cadru național privind protecția mediului: legislație, instituții, strategii și planuri de implementare a Directivelor UE; - Existența Planului de Investiții pe Termen Lung privind „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Bihor”; - Existența „Master Plan privind infrastructura de apă și apă uzată în județul Bihor”; - Posibilitatea obținerii de finanțări guvernamentale sau fonduri europene pentru proiecte în domeniul mediului; - Organizarea unor campanii de educare a elevilor în spiritul ecologic; - Implicarea populației în activitățile de educație ecologică; - Dezvoltarea de parteneriate în vederea protecției mediului.	<ul style="list-style-type: none"> - Întârzieri în implementarea proiectelor pe fondul lipsei fondurilor, în condițiile crizei economice și financiare; - Reducerea suportabilității de plată a populației pentru serviciile de salubritate, alimentare cu apă și canalizare; - Creșterea presiunilor asupra mediului prin deversarea necontrolată a apelor uzate menajere în condițiile dezvoltării rețelelor de canalizare și facilităților de epurare într-un ritm inferior celui de dezvoltare a rețelelor de alimentare cu apă potabilă; - Capacitate scăzută de susținere a cofinanțării proiectelor în acest domeniu.

1.3. ANALIZA PEST

PESTEL este acronimul englezesc de la Political, Economic, Social, Technical, Environment and Legislative. Acest tip de analiză are în vedere influențele externe generate de acești factori. Acești factori nu acționează independent sau paralel, ci ei se află în interacțiune și pot genera schimbări imprevizibile asupra dezvoltării unei comunități.

Factorul politic

Un prim factor de ordin politic care afectează/ poate afecta dezvoltarea comunității se referă la legătura dintre formațiunile politice aflate la guvernare și apartenența politică a persoanelor care administrează/ reprezintă interesele comunei.

Un alt factor politic care poate influența dezvoltarea județului Bihor dar și a comunei Cetariu, este reprezentat de criza politică care caracterizează România în ultima perioadă. Corelațiile acesteia cu dezvoltarea economică au fost deseori demonstrate, cunoscându-se faptul că momentele de maximă tensiune de pe scena politică au dus, spre exemplu, la deprecierea monedei naționale în fața monedei europene și americane și nu numai. Alte probleme ce pot apărea sunt: instabilitate legislativă, diminuarea investițiilor străine, favorizarea intereselor directe ale partidelor în detrimentul interesului public, blocarea programelor și obiectivelor guvernamentale etc.

De asemenea, nu trebuie pierdut din vedere posibilul efect pe care îl vor avea alegerile locale și parlamentare care se vor desfășura în 2016 precum și rezultatele care vor fi obținute la aceste alegeri la nivel național, județean și local. Rezultatele acestor alegeri precum și efectele asupra dezvoltării județene și locale sunt însă dificil de anticipat și cuantificat.

Reforma administrației publice propusă de Guvernul României este un alt factor politic ce poate avea implicații asupra județului Bihor și asupra comunei.

Descentralizarea serviciilor publice presupune nu numai transferul de autoritate și responsabilități de la nivelul administrației publice centrale la cel al administrației publice locale, ci și transferul surselor de finanțare

aferente în vederea asigurării bunei funcționări a serviciilor respective.

În plus, posibilitatea schimbării organizării administrative a României, respectiv regionalizarea, poate conduce la o creștere a importanței pe care o vor avea Zonele Metropolitane, cu efecte benefice asupra comunei Cetariu.

Alți factori politici ce pot afecta dezvoltarea județului și a comunei Cetariu: grupurile de presiune (lobby) naționale și internaționale, conflictele militare, aderarea României la spațiul Schengen, calitatea de membru a României în diverse alianțe sau organizații internaționale etc.

Factorul economic

Aderarea României la Uniunea Europeană este punctul din care la nivel național a fost înregistrată o creștere economică ce poate fi caracterizată ca fiind spectaculoasă. Creșterea economică a României a fost înregistrată din cel de-al doilea trimestru al anului 2007. Statistica europeană a poziționat creșterea economică din România pe primul trimestru din anul 2008 pe locul al doilea în UE, după Slovacia (creșterea produsului intern brut din primul trimestru al anului 2008, fiind de 8,2%).

Creșterea economică a României din perioada post-aderare la UE a fost o creștere economică bazată preponderent pe consum și nu pe producție, ceea ce, în coordonate economice, înseamnă un impact major și cu o durată prelungită a crizei mondiale la nivel național, comparativ cu alte țări. Efectele crizei economice mondiale sunt: creșterea ratei inflației, creșterea numărului de șomeri, scăderea numărului întreprinderilor active, diminuarea investițiilor etc. Astfel, putem afirma că un prim factor economic care influențează dezvoltarea județului Bihor și implicit și a comunei Cetariu este contextul macroeconomic general, caracterizat, și în prezent, de previziuni pesimiste privind creșterea economică.

Un alt factor economic important este reprezentat de nivelul fiscalității din România, existând două categorii de obligații fiscale pe care întreprinderile trebuie să le respecte: obligațiile fiscale față de bugetul de stat și obligațiile fiscale față de bugetul local. Principalele

obligații fiscale față de bugetul de stat - impozitul pe profit (impozitul forfetar), impozitul pe venit, taxa pe valoare adăugată, accizele (accize armonizate, accize nearmonizate) - au o influență semnificativă asupra dezvoltării socio-economice a județului Bihor. Este de așteptat ca o creștere a fiscalității să ducă la o diminuare a numărului întreprinderilor active din județ, la o scădere a cifrei de afaceri a acestora și, în același timp, la o creștere a ratei șomajului.

Nivelul salarizării este un alt factor economic important. Din acest punct de vedere, se observă o ușoară creștere a salariului mediu în ultimul an.

Per ansamblu, politica monetară a României reprezintă un factor major de influență asupra dezvoltării, prin acțiunile pe care autoritățile le realizează pentru a interveni pe piață: stabilirea cantității de masă monetară aflată în circulație, stabilirea unui prag maxim al inflației, stabilirea nivelului ratei dobânzii etc.

De asemenea, situația macro-economică generală afectează veniturile bugetului de stat și, în acest fel, sumele care vor fi alocate bugetelor locale și pentru finanțarea unor programele naționale de dezvoltare.

Factorul socio-cultural

Unul dintre cei mai importanți factori socio-culturali care influențează dezvoltarea județului Bihor și a comunei Cetariu, este evoluția demografică.

Un alt factor social cu efecte majore asupra evoluției demografice este reprezentat de fenomenul migrației externe. În prezent se prognozează că odată cu creșterea numărului de șomeri, cu diminuările salariale din mediul bugetar și cu reducerile de personal, numărul specialiștilor care vor pleca în străinătate va crește semnificativ. Aceasta va fi o problemă majoră și pentru județul Bihor, întrucât este posibil să se resimtă o lipsă a forței de muncă specializate. Efectele migrației de ordin social sunt: creșterea numărului familiilor monoparentale, creșterea abandonului școlar, creșterea delincvenței juvenile, creșterea ratei divorțialității etc.

De asemenea, trebuie avută în vedere și atitudinea populației vis-à-vis de valorile/elementele culturale,

dar și interesul autorităților publice centrale (care se transferă și la nivel local) pentru dezvoltarea infrastructurii culturale și modernizarea patrimoniului cultural.

Nu în ultimul rând, un factor social care afectează dezvoltarea județului Bihor, este politica din domeniul asistenței sociale.

Factorul tehnologic

Finanțarea cercetării, nivelul de dotare tehnologică, rata de înnoire a produselor tehnologice, tehnologia informației și comunicării, accesul la rețelele electronice de comunicare rapide, sunt factori ce influențează în mod fundamental dezvoltarea județului Bihor și a comunei Cetariu.

În România, fondurile alocate domeniului cercetării - dezvoltării s-au diminuat odată cu începerea crizei economice mondiale. Lipsa de investiții în acest domeniu are repercusiuni asupra tuturor domeniilor, determinând o ruptură majoră de trendurile mondiale în știință și tehnologie. Astfel, un factor tehnologic important este reprezentat de finanțarea publică a cercetării-dezvoltării de la nivel național. Bineînțeles, este importantă și distribuția teritorială a institutelor și firmelor cu activitate principală de cercetare - dezvoltare - inovare, actualmente majoritatea fiind amplasate în Regiunea de Dezvoltare București-Ilfov.

Tehnologia reprezintă un motor pentru toate sectoarele economice, motiv pentru care este necesară aplicarea unor politici publice speciale pentru dezvoltarea TIC. Angrenarea sectorului TIC și dezvoltarea societății informaționale din România reprezintă, așadar, un alt factor de influență. Este important însă și prețul tehnologiilor și măsura în care populația, instituțiile publice și mediul economic pot achiziționa noile tehnologii. Este cunoscut faptul că introducerea inovațiilor tehnologice implică costuri ridicate de achiziție și de familiarizare a populației și/sau a forței de muncă.

Astfel, la nivelul mediului rural se înregistrează o penetrare mult mai redusă în ceea ce privește dotarea gospodăriilor cu PC-uri și a ponderii celor care au acces la internet.

Protecția mediului

Catastrofele naturale pot afecta obiectivele și clădirile de patrimoniu, dar și întregul fond locativ de la nivel județean. Catastrofele naturale - cutremurele, alunecările de teren, inundațiile - ridică probleme și în ceea ce privește siguranța populației, dar și în ceea ce privește activitatea sectorului educațional, de sănătate, cultură etc.

Trebuie avute în vedere și politicile publice și legislația din acest domeniu, un factor de mediu important fiind reprezentat de cadrul legislativ, respectiv reglementările europene / mondiale privind protecția mediului, norme care trebuie respectate și de țara noastră. Respectarea acestor norme poate avea drept efect dirijarea investițiilor publice către anumite tipuri de obiective în defavoarea altora.

Factorul legislativ

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, legislația europeană în vigoare reprezintă o constrângere care trebuie luată în considerare și de către țara noastră. Este necesar a se avea în vedere toate tratatele, acordurile internaționale, legislația în vigoare, dar și actele pregătitoare în toate domeniile de interes. Între cele mai importante documente care trebuie avute în vedere, amintim: Constituția Europeană, Tratatul de Aderare a României la Uniunea Europeană și Tratatul Uniunii Europene (Tratatul de la Lisabona, Tratatul de la Nisa, Tratatul de la Amsterdam etc.).

Un alt factor juridic cu impact asupra județului Bihor și asupra comunei Cetariu este reprezentat de legislația națională, cu modificările și completările ce pot apărea. Spre exemplu, un element cu un posibil impact semnificativ asupra dezvoltării socio-economice este adoptarea legii parteneriatelor de tip public - privat. Acestea sunt o soluție general recomandată și promovată pentru rezolvarea problemelor sau eficientizarea serviciilor publice și, mai mult decât atât, poate crește numărul investitorilor și, implicit, consolida mediul de afaceri local, cu precădere în mediul rural unde este puțin reprezentat.

Un act normativ foarte important este reprezentat de OUG 13/2010 ce vizează îndeplinirea recomandărilor

Uniunii Europene, Organizației Internaționale a Muncii și ale altor foruri internaționale și europene de a elabora și aplica măsuri de stimulare a ocupării forței de muncă, prin sprijinirea creării de locuri de muncă și de a menține preocupările pentru diminuarea incidenței șomajului, mai ales pentru evitarea șomajului de lungă durată. Unul dintre cele mai importante acte legislative care vizează dezvoltarea economică, este Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării IMM-urilor.

La nivel legislativ, din punct de vedere al protecției mediului, prevederile Legii nr. 426/2001 pentru aprobarea OUG nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor, au un impact major asupra sistemului de evidență a gestiunii deșeurilor producătorilor.

Activitatea de colectare, epurare și evacuare a apelor uzate din aglomerări, precum și a celor biodegradabile provenite de la anumite sectoare industriale (industria agroalimentară) este reglementată prin actul normativ Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate orășenești.

CAPITOLUL

Strategia de dezvoltare locală a comunei CETARIU

VIZIUNE 2020

COMUNA CETARIU VA CUNOAȘTE O DEZVOLTARE SEMNIFICATIVĂ A ECONOMIEI LOCALE, PRIN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A CAPITALULUI NATURAL ȘI ANTROPIC EXISTENT ȘI VA OFERI LOCUITORILOR SĂI ACCES LA SERVICII PUBLICE DE CALITATE, INFRASTRUCTURĂ RUTIERĂ ȘI TEHNICO-EDILITARĂ DEZVOLTATĂ ȘI LOCURI DE MUNCĂ BINE REMUNERATE. COMUNA CETARIU VA AVEA O CONTRIBUȚIE SEMNIFICATIVĂ LA DEZVOLTAREA SOCIO-ECONOMICĂ ȘI CULTURALĂ A ÎNTREGII ZONE METROPOLITANE ORADEA.

MISIUNE 2020

MISIUNEA PRIMĂRIEI CETARIU ESTE DE A STIMULA CREȘTEREA PROSPERITĂȚII COMUNEI ȘI A BUNĂSTĂRII CETĂȚENILOR, RESPECTÂND TREI PRINCIPII IMPORTANTE CE CONDUC LA DEZVOLTAREA DURABILĂ A LOCALITĂȚII: SOLIDARITATEA ÎNTRE GENERAȚII, PARTICIPAREA PUBLICĂ LA PROIECTELE COMUNITARE ȘI PREZERVAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR.

OBIECTIV GENERAL 2020

ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII VIEȚII POPULAȚIEI PRIN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR EXISTENTE ÎN VEDEREA DEZVOLTĂRII ȘI DIVERSIFICĂRII ECONOMIEI LOCALE.

OBIECTIVE STRATEGICE 2020

1. DEZVOLTAREA MEDIULUI DE AFACERI LOCAL PRIN CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE, ASIGURAREA UNUI MEDIU INVESTIȚIONAL PROPICE ȘI VALORIFICAREA ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL A RESURSELOR EXISTENTE
2. CREȘTEREA GRADULUI DE ATRACTIVITATE A COMUNEI PRIN DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII RUTIERE ȘI TEHNICO-EDILITARE
3. ÎMBUNĂȚIREA STANDARDELOR DE VIAȚĂ ALE POPULAȚIEI PRIN INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURĂ ȘI SERVICII PUBLICE
4. ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII FACTORILOR DE MEDIU PENTRU ASIGURAREA UNUI MEDIU SĂNĂTOS DE VIAȚĂ
5. ÎMBUNĂȚIREA COEZIUNII SOCIALE ȘI CREȘTEREA GRADULUI DE IMPLICARE A POPULAȚIEI ÎN PROCESUL DECIZIONAL
6. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE PENTRU UTILIZAREA EFICIENTĂ A CAPITALULUI PUBLIC

2020

POLITICI ȘI PROGRAME SECTORIALE

SECTOR 1. DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Politica 1.1.

Sprijinirea dezvoltării IMM-urilor de la nivel local

Programul 1.1.1.

Atragerea investițiilor / investitorilor străini

Măsuri:

- *Inventarierea imobilelor din comună disponibile pentru investiții;*
- *Stabilirea unui set de facilități pentru investiții noi, în condițiile legislative în vigoare;*
- *Promovarea oportunităților de investiții; **

Programul 1.1.2.

Campanii de informare promovare a culturii antreprenoriale

Măsuri:

- *Campanii de informare/promovare a culturii antreprenoriale în rândul tinerilor;*
- *Campanii de informare/promovare a culturii antreprenoriale în rândul șomerilor;*

Politica 1.2.

Dezvoltarea sectorului agricol

Programul 1.2.1.

Susținerea producătorilor locali în vederea fructificării resurselor existente

Măsuri:

- *Program de promovare a metodelor și tehnologiilor agricole moderne;*
- *Promovarea mărcilor locale pe plan național și internațional;*
- *Susținerea participării la târguri naționale și internaționale a producătorilor din comună;*
- *Informarea producătorilor locali cu privire la oportunitățile de pe piețele externe;*
- *Oferirea de consultanță de afaceri specializată pentru creșterea numărului de firme care exportă;*

Programul 1.2.2.

Dezvoltarea infrastructurii de acces spre exploatațile agricole

Măsuri:

- *Reabilitarea și extinderea drumurilor de acces spre exploatațile agricole.*

Politica 1.3.

Dezvoltarea resurselor umane

Programul 1.3.1.

Creșterea accesibilității la servicii de formare și consiliere profesională

Măsuri:

- Extinderea rețelei de consiliere și formare profesională;
- Platformă e-learning corelată cu evoluția cererii pieței locurilor de muncă;

Programul 1.3.2.

Campanii de informare privind oportunitățile de afaceri existente

Măsuri:

- Organizarea de campanii de informare cu privire la oportunitățile de dezvoltare a afacerilor la nivel local;
- Organizarea de campanii de informare și consultanță pentru accesare de fonduri nerambursabile;

Politica 1.4.

Dezvoltarea sectorului turistic

Programul 1.4.1.

Îmbunătățirea promovării turistice

Măsuri:

- Înființarea unui centru local de informare și dezvoltare a marketingului turistic;

Programul 1.4.2.

Reabilitarea/modernizarea/amenajarea corespunzătoare a obiectivelor turistice

Măsuri:

- Renovarea, dezvoltarea și amenajarea obiectivelor culturale cu potențial turistic;
- Reabilitarea și modernizarea căilor de acces spre obiectivele turistice;
- Amenajarea de locuri de parcare în apropierea obiectivelor turistice;
- Dezvoltarea sistemelor de indicatoare turistice; *
- Amenajarea obiectivelor turistice cu hărți, panouri informative, etc.;

Programul 1.4.3.

Dezvoltarea infrastructurii turistice

Măsuri:

- Dezvoltarea infrastructurii de organizare de evenimente cu potențial turistic (conferințe, workshop-uri etc);
- Dezvoltarea infrastructurii de cazare turistică;
- Dezvoltarea de noi atracții turistice;

Programul 1.4.4.

Includerea comunei în circuite turistice

Măsuri:

- *Includerea comunei într-un circuit turistic la nivel zonal;*

SECTOR 2. INFRASTRUCTURĂ

Politica 2.1.

Dezvoltarea infrastructurii de transport

Programul 2.1.1.

Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere

Măsuri:

- *Reabilitarea și lărgirea străzilor care leagă nucleul urbanistic din intravilanul municipiului Oradea de centrele comunelor ce compun teritoriul Zonei Metropolitane Oradea;*
- *Reabilitarea și extinderea drumurilor comunale;*
- *Reabilitarea și extinderea rețelei de canalizări pluviale.*

Politica 2.2.

Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare

Programul 2.2.1.

Extinderea și modernizarea infrastructurii de furnizare a apei potabile

Măsuri:

- *Extinderea sistemului de alimentare cu apă potabilă (captare, tratare, distribuție);*

Programul 2.2.2.

Realizarea infrastructurii de canalizare și de epurare a apelor uzate

Măsuri:

- *Realizarea infrastructurii de canalizare la nivel local;*
- *Construirea unei stații de epurare a apelor uzate;*

Programul 2.2.3.

Valorificarea potențialului energiei geotermale

Măsuri:

- *Valorificarea energiei geotermale în scop termic la nivel local;*

SECTOR 3. SERVICII PUBLICE

Politica 3.1.

Dezvoltarea unui serviciu de transport public

Programul 3.1.1.

Furnizarea serviciului de transport public prin extinderea rețelei de la nivelul ZMO

Măsuri:

- *Achiziționarea de mijloace de transport public (inclusiv ecologice);*
- *Modernizarea străzilor aferente traseelor mijloacelor de transport public;*
- *Realizarea de trasee și piste special destinate transportului în comun.*

Programul 3.1.2.

Amenajarea de stații de transport public

Măsuri:

- *Realizarea de stații de așteptare pentru rețeaua extinsă a mijloacelor de transport în comun și pentru taximetrie;*

Politica 3.2.

Îmbunătățirea amenajării urbanistice la nivel local

Programul 3.2.1.

Dezvoltarea și modernizarea parcurilor și spațiilor de joacă pentru copii

Măsuri:

- *Amenajarea spațiilor verzi publice existente;*
- *Crearea de spații verzi și spații de joacă pentru copii;*

Programul 3.2.2.

Amenajarea de zone de agrement și piste pentru bicicliști

Măsuri:

- *Amenajarea de piste pentru bicicliști care conectează comuna de municipiul Oradea;*
- *Dezvoltarea de zone de agrement la nivel local*

Politica 3.3.

Creșterea siguranței cetățenilor

Programul 3.3.1.

Dezvoltarea serviciului public desiguranță a populației

Măsuri:

- *Dezvoltarea serviciului local de poliție*
- *Implementarea de sisteme de monitorizare video a spațiilor publice cu infracționalitate ridicată;*

Programul 3.3.2.

Modernizarea și extinderea iluminatului stradal

Măsuri:

- Extinderea infrastructurii de iluminare stradală la nivel local;
- Înlocuirea stâlpilor și lămpilor învechite;
- Achiziționarea de sisteme de iluminare stradală prin surse alternative de energie;

SECTOR 4. DEZVOLTARE SOCIALĂ

Politica 4.1.

Dezvoltarea infrastructurii sociale

Programul 4.1.1.

Dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele vârstnice

Măsuri:

- Construirea, amenajarea și dotarea unui azil de bătrâni/cămin de bătrâni;

Politica 4.2.

Creșterea siguranței cetățenilor

Programul 4.2.1.

Sprijinirea mobilizării comunitare și voluntariatului

Măsuri:

- Campanii de promovare a voluntariatului în domeniul social;
- Acțiuni de susținere pentru atragerea și instruirea voluntarilor în domeniul social;
- Crearea unei baze de date on-line a ONG-urilor și a voluntarilor din domeniul social;
- Campanii de mobilizare comunitară;

Politica 4.3.

Sprijinirea accesului la educație a grupurilor vulnerabile

Programul 4.3.1.

Sprijinirea activităților de tip „Școală după școală”

Măsuri:

- Amenajarea și dotarea unor centre de tip „After School”;
- Promovarea serviciilor furnizate de centrele de tip „After School” în rândul grupurilor țintă;

Programul 4.3.2.

Facilitarea accesului la educație a grupurilor vulnerabile

Măsuri:

- Campanii de informare și promovare a importanței educației;
- Măsuri de susținere a accesului la educație a elevilor provenind din grupuri vulnerabile;

- *Continuarea integrării elevilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă;*

SECTOR 5. EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

Politica 5.1.

Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educațional

Programul 5.1.1.

Reabilitarea/extinderea infrastructurii de învățământ

Măsuri:

- *Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlare de la nivel local;*
- *Înființarea de noi unități de învățământ;*
- *Dezvoltarea infrastructurii pentru activități educaționale sportive;*

Programul 5.1.2.

Îmbunătățirea dotărilor din structurile de învățământ

Măsuri:

- *Dotarea cu materiale didactice a unităților de învățământ;*
- *Dotarea cu echipamente IT a unităților de învățământ;*
- *Dotarea cu mobilier a unităților de învățământ;*

Politica 5.2.

Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților culturale

Programul 5.2.1.

Reabilitarea/extinderea infrastructurii în care funcționează instituțiile de cultură

Măsuri:

- *Reabilitarea și modernizarea clădirilor bibliotecilor publice;*
- *Reabilitarea și modernizarea căminelor culturale;*

Programul 5.2.2.

Îmbunătățirea dotărilor din cadrul instituțiilor de cultură

Măsuri:

- *Îmbunătățirea dotărilor (mobilier, echipamente, cărți) bibliotecilor publice;*
- *Îmbunătățirea dotărilor căminelor culturale;*

Politica 5.3.

Valorificarea superioară a resurselor culturale existente

Programul 5.3.1.

Promovarea valorilor culturale autohtone

Măsuri:

- *Înființarea unui Muzeu al satului la nivel local;*
- *Organizarea de festivaluri și evenimente cultural-artistice și istorice periodice;*
- *Suținerea înființării de ansambluri și formații cultural-artistice;*
- *Promovarea capitalului cultural existent din mediul rural la nivel național și internațional*

Programul 5.3.2.

Dezvoltarea rețelelor de artizanat

Măsuri:

- *Organizarea de târguri de prezentare și vânzare de obiecte de artizanat;*
- *Organizarea de sesiuni de instruire a tinerilor în dobândirea de cunoștințe meșteșugărești;*
- *Suținerea înființării de asociații de meșteșugari;*

SECTOR 6. SĂNĂTATE

Politica 6.1.

Dezvoltarea asistenței medicale primare

Programul 6.1.1.

Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu

Măsuri:

- *Parteneriate între administrația publică și societatea civilă;*
- *Activități de îngrijire și asistență medicală la domiciliu (tratamente, consiliere, consultații medicale, îngrijire de igienă, alimentație, îngrijiri paliative etc);*

Programul 6.1.2.

Reabilitarea/extinderea infrastructurii sanitare

Măsuri:

- *Modernizarea unităților medicale existente;*
- *Facilitarea înființării de noi unități medicale la nivel local;*

Programul 6.1.3.

Înființarea și dotarea unui centru de permanență

Măsuri:

- *Identificarea și amenajarea sediului centrului de permanență;*
- *Operaționalizarea centrului de permanență;*

Politica 6.2.

Dezvoltarea activităților de prevenție

Programul 6.3.1.

Programe multianuale de educație și informare privind sănătatea

Măsuri:

- *Program de informare și educare adresat tinerilor;*
- *Program de informare și educare adresat proaspeților părinți;*
- *Program de informare și educare adresat populației adulte;*

- *Program de informare și educare adresat vârstnicilor;*
- *Program de informare și educare cu privire la prevenția și tratamentul bolilor frecvente;*

SECTOR 7. MEDIU

Politica 7.1.

Îmbunătățirea managementului deșeurilor

Programul 7.1.1.

Extinderea și dezvoltarea serviciilor de colectare și transport al deșeurilor

Măsuri:

- *Crearea parteneriatului public-privat de gestionare a deșeurilor la nivelul întregului teritoriu al ZMO;*
- *Achiziția de echipamente și instalații pentru colectare, prelucrare și valorificarea deșeurilor;*
- *Introducerea sistemului integrat de acțiuni și activități pentru managementul deșeurilor în ZMO;*
- *Organizarea de campanii de informare a populației privind beneficiile colectării selective a deșeurilor;*

Programul 7.1.2.

Suținerea valorificării energetice și materiale a deșeurilor

Măsuri:

- *Promovarea în rândul agenților economici a valorificării energetice și materiale a propriilor deșeuri;*

Politica 7.2.

Intervenții pentru îmbunătățirea factorilor de mediu

Programul 7.2.1.

Activități de împădurire

Măsuri:

- *Împădurirea terenurilor publice neutilizate*
- *Împădurirea terenurilor care prezintă risc de inundații și alunecări;*

Programul 7.2.2.

Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul energetic

Măsuri:

- *Utilizarea de surse de energie nepoluante, regenerabile în instituțiile publice;*
- *Utilizarea de surse de energie regenerabilă în vederea realizării iluminatului public;*

Programul 7.2.3.

Intervenții pentru reabilitarea terenurilor degradate și pentru protecția zonelor expuse riscurilor

Măsur:

- *Realizarea de construcții de apărare în zonele expuse riscului de alunecări de teren și inundații;*

SECTOR 8. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Politica 8.1.

Îmbunătățirea calității serviciilor publice

Programul 8.1.1.

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii în care își desfășoară activitatea administrația publică locală

Măsur:

- *Reabilitarea/extinderea infrastructurii în care își desfășoară activitatea administrația publică locală;*
- *Dotarea sediului administrației publice locale cu mobilier și echipamente moderne;*
- *Dotarea administrației publice locale cu mijloace IT&C moderne;*

Programul 8.1.2.

Dezvoltarea resurselor umane

Măsur:

- *Platformă e-learning pentru funcționarii din cadrul administrației publice locale;*
- *Cursuri de specializare pentru funcționarii din cadrul administrației publice locale;*

Politica 8.2.

Creșterea gradului de transparență al administrației publice locale

Programul 8.2.1.

Îmbunătățirea colaborării între mediul de afaceri și administrația publică locală

Măsur:

- *Promovarea parteneriatelor de tip public privat;*
- *Organizarea periodică de consultări publice cu reprezentanții mediului de afaceri;*

Programul 8.2.2.

Îmbunătățirea colaborării între populație și administrația publică locală

Măsur:

- *Organizarea periodică de consultări publice cu populația;*

Programul 8.1.3.

Dezvoltarea serviciilor de e-administrație

Măsur:

- *Crearea unui sistem electronic de servicii publice la nivelul administrației publice locale;*

PORTOFOLIUL DE PROIECTE**PROIECT 1. DEZVOLTAREA UNOR SISTEME DE SUPRAVEGHERE VIDEO ÎN TOATE LOCALITĂȚILE COMUNEI**

Scopul proiectului	Reducerea ratei infracționalității la nivel local
Problema identificată	Chiar dacă, în general, comuna Cetariu nu ridică probleme deosebite în ceea ce privește ordinea și siguranța publică, amenajarea locurilor publice cu sisteme de monitorizare video reprezintă o măsură de prevenire a infracționalității. De asemenea, instalarea și monitorizarea video a locurilor publice se impune cu precădere în locurile unde nu există implementată nici o măsură de pază și protecție.
Buget estimat	0,01 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Mediul de afaceri
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 2. EXTINDEREA ILUMINATULUI PUBLIC

Scopul proiectului	Îmbunătățirea calității vieții populației prin furnizarea accesului la servicii publice de calitate
Problema identificată	Una din problemele actuale întâmpinate de populația din comuna Cetariu este gradul scăzut de acoperire a drumurilor publice cu iluminare stradală. Din acest motiv se impune extinderea iluminatului public și asigurarea parțială a iluminatului prin surse de energie regenerabilă.
Buget estimat	0,1 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 - 2020 Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 3. ÎNFIINȚAREA UNUI MUZEU AL SATULUI LA NIVEL LOCAL

Scopul proiectului	Dezvoltarea sectorului turistic prin crearea de noi atracții turistice
Problema	Comuna Cetariu nu reprezintă, în prezent, una dintre destinațiile turistice cele mai frecventate de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, în ciuda resurselor turistice

identificată	<p>existente. Între formele de turism ce pot fi dezvoltate la nivel local se numără atât turismul cultural-istoric, cât și agroturismul. Spre exemplu, lista monumentelor istorice actualizată în anul 2010 de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și Institutul Național al Patrimoniului include mai multe obiective din comuna Cetariu, precum: Biserica Reformată, Casa Parohială Romano - Catholică, Biserica romano - catholică "Sf. Maria", așezarea fortificată din satul Țușturogi, care datează din Hallstat.</p> <p>Acest proiect prevede achiziționarea și reabilitarea unei case vechi din comună în vederea amenajării unui muzeu al satului.</p>
Buget estimat	0,06 mil. euro
Posibile surse de finanțare	<p>Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020</p> <p>Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020</p> <p>Programul Operațional Regional 2014-2020</p> <p>Buget local</p>
Posibili parteneri	<p>Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea</p> <p>Consiliul Județean Bihor</p>
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 4. MODERNIZAREA CĂMINULUI CULTURAL CETARIU ȘI ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU MULTIFUNCȚIONAL

Scopul proiectului	Creșterea calității vieții culturale din comuna Cetariu prin dezvoltarea infrastructurii culturale existente și prin diversificarea ofertei culturale
Problema identificată	Infrastructura culturală de la nivel local se află într-o stare degradată, la nivel local neexistând condiții propice de desfășurare a activităților culturale. Pentru îmbogățirea ofertei culturale din comuna Cetariu, considerăm oportună extinderea și modernizarea Căminului Cultural Cetariu și transformarea în Centru multifuncțional. Această activitate va duce la creșterea gradului de acces și de participare a populației rurale la viața culturală. Mai mult decât atât, acest proiect poate avea un impact semnificativ și asupra dezvoltării turistice a localității, prin oferirea cadrului specific necesar organizării de evenimente turistice.
Buget estimat	0,2 mil. euro
Posibile surse de finanțare	<p>Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020</p> <p>Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020</p> <p>Buget local</p>
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 5. REABILITAREA DRUMURILOR COMUNALE ȘI SĂTEȘTI

Scopul proiectului	Îmbunătățirea accesibilității rutiere în comuna Cetariu prin reabilitarea și extinderea drumurilor publice
Problema identificată	Lungimea drumurilor comunale din Cetariu este de 53 km, din care 18,25 km reprezintă drumuri asfaltate (stare tehnică acceptabilă), 10,5 km reprezintă drumuri de piatră (stare tehnică proastă) și 24,25 km reprezintă drumuri de pământ (stare tehnică proastă). Astfel, 65,6% din drumurile comunale din Cetariu prezintă o stare tehnică proastă. Prin acest proiect se intenționează reabilitarea a 32 km de drum comunal neasfaltat de la nivel local.
Buget estimat	6 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Consiliul Județean Bihor
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 6. REALIZAREA DE PISTE PENTRU BICICLIȘTI

Scopul proiectului	Fluidizarea traficului la nivel local și reducerea poluării cauzate de traficul auto
Problema identificată	În comuna Cetariu nu sunt amenajate piste pentru bicicliști, deși acestea ar facilita mobilitatea populației ce traversează comuna, ar ajuta la fluidizarea traficului și la protecția mediului, prin reducerea emisiilor de gaze provocate de autovehicule. Prin acest proiect se urmărește amenajarea de piste pentru bicicliști pe traseul Oradea - Cetariu și Oradea - Șișterea, lungimea estimată necesară fiind de 30 km.
Buget estimat	1,5 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Fondul de mediu Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Consiliul Județean Bihor
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 7. ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU MULTIFUNCȚIONAL DE CONFERINȚE ȘI AGREMENT ÎN TĂUTELEC

PROIECT 7. ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU MULTIFUNCȚIONAL DE CONFERINȚE ȘI AGREMENT ÎN TĂUTELEC

Scopul proiectului	Creșterea gradului de atractivitate a comunei Cetariu prin dezvoltarea infrastructurii turistice la nivel local
Problema identificată	Comuna Cetariu nu reprezintă, în prezent, una dintre destinațiile turistice cele mai frecventate de la nivel Zonei Metropolitane Oradea, în ciuda resurselor turistice existente. Unul dintre principalele impedimente întâlnite în prezent în sectorul turistic este nivelul slab de dezvoltare a infrastructurii turistice: unități de cazare și alimentație publică, facilități de agrement, facilități de organizare de conferințe etc. Acest proiect prevede reabilitarea clădirii vechiului canton și achiziționarea infrastructurii necesare în vederea înființării unui centru multifuncțional de conferințe și agrement în satul Tăutelec.
Buget estimat	1 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 8. MODERNIZAREA STRĂZILOR COMUNALE

Scopul proiectului	Modernizarea străzilor comunale, în special asfaltarea străzilor care încă nu au fost asfaltate. Lungime estimată - 5 km
Problema identificată	La nivelul comunei încă există străzi care nu sunt asfaltate, lucru care încetinește ritmul de dezvoltare al comunei. Asfaltarea străzilor este importantă și pentru asigurarea unui nivel de trai mai ridicat.
Buget estimat	0,4 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aparegio Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Consiliul Județean Bihor
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 9. EXTINDEREA ȘI REABILITAREA INFRASTRUCTURII DE APĂ-CANALIZARE

Scopul proiectului	Îmbunătățirea condițiilor de trai ale locuitorilor comunei Cetariu și facilitarea desfășurării activităților economice prin furnizarea accesului la rețelele de apă și canalizare
Problema identificată	Populația din comuna Cetariu dispune doar de rețea de apă potabilă a cărei lungime totală la finalul anului 2010 era de 12,8 km. La nivelul comunei Cetariu nu există, însă, rețea de canalizare și nici stație de epurare a apelor uzate. Din acest motiv apar și o serie de probleme de mediu, determinate în principal de utilizarea foselor septice și a latrinelor. Acest proiect constă în realizarea rețelei de canalizare la nivel local, construirea unei stații de epurare a apelor uzate și extinderea rețelei de furnizare a apei potabile în toate satele componente.
Buget estimat	8 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 - 2020 Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aparegio Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Consiliul Județean Bihor
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 10. AMENAJARE PARC ȘI SPAȚIU DE JOACA ÎN LOCALITATEA ȘIȘTEREA

Scopul proiectului	Îmbunătățirea amenajării spațiilor verzi și diversificarea posibilităților de petrecere a timpului liber la nivel local
Problema identificată	Una din problemele întâmpinate de populația din comuna Cetariu este insuficiența spațiilor verzi și slaba diversitate a posibilităților de petrecere a timpului liber. Crearea de spații verzi devine o necesitate stringentă la nivel local, cu atât mai mult în contextul normelor Uniunii Europene care impun autorităților locale să asigure în intravilanul localităților un minim de 26 mp/locuitor, până la sfârșitul anului 2013. Acest proiect constă în amenajarea unui parc și spațiu de joacă pentru copii în satul Șișterea.
Buget estimat	0,02 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Fondul de mediu Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Consiliul Județean Bihor Mediul de afaceri local

Perioada de implementare	2016 - 2020
--------------------------	-------------

PROIECT 11. ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU DE ÎNGRIJIRE BĂTRÂNI LA NIVEL LOCAL

Scopul proiectului	Îmbunătățirea condițiilor de viață a persoanelor vârstnice aflate în risc social prin furnizarea de servicii sociale de calitate
Problema identificată	Din punct de vedere al îmbătrânirii demografice, situația din comuna Cetariu este mai gravă decât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, la 1000 de tineri (0-14 ani) revenind 1348,1 vârstnici (65 ani și peste). Astfel, conform Institutului Național de Statistică, în anul 2010, 553 persoane din Cetariu aveau vârsta peste 60 de ani. Acest proiect constă în înființarea unui centru de îngrijire bătrâni la nivel local, ale cărui servicii să se adreseze nu doar persoanelor vârstnice din comună, ci și persoanelor vârstnice din întreaga zonă. Centrul va duce la reducerea numărului de cazuri de excluziune socială din rândul persoanelor vârstnice.
Buget estimat	0,4 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 Programul de Cooperare Transfrontalieră România Ungaria 2014-2020 Programul Operațional Regional 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea ONG-urile de profil
Perioada de implementare	2016 - 2020

PROIECT 12. ÎNFIINȚAREA ȘI CONSTRUIREA UNUI CENTRU AFTERSCHOOL

Scopul proiectului	Extinderea rețelei de furnizare a apei potabile, realizarea rețelei de canalizare și construirea unei stații de epurare a apelor uzate
Problema identificată	În cadrul comunei există străzi și zone în care nu este asigurat serviciul public de furnizare a apei potabile și rețeaua de canalizare. Astfel este necesară realizarea investițiilor aferente.
Buget estimat	5,5 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 Programul Operațional Regional 2014-2020 Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea ONG-urile de profil

PROIECT 12. ÎNFIINȚAREA ȘI CONSTRUIREA UNUI CENTRU AFTERSCHOOL

Perioada de
implementare

2016 - 2020

2.1.4. Mecanismul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei de dezvoltare

Mecanismul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei de dezvoltare are drept scop atât aprecierea gradului de realizare al activităților propuse de document, per ansamblu, cât și fundamentarea eventualelor revizui și modificări ale direcțiilor de dezvoltare, obiectivelor, țăintelor, planurilor de măsuri și acțiuni. Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei va fi realizată în permanență și va consta în verificarea implementării activităților și programelor realizate, corelarea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, colectarea datelor necesare pentru popularea bazei de date a indicatorilor de monitorizare și evaluare etc. Pe lângă evaluarea activității de implementare a strategiei, această activitate contribuie la o îmbunătățire a coordonării proiectelor realizate în profil teritorial.

Activitatea de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei de Dezvoltare a Comunei Cetariu este similară celor din celelalte unități teritorial-administrative din Zona Metropolitană Oradea. La nivel metropolitan, activitatea de monitorizare și evaluare va sintetiza rezultatele locale, adăugând informații privind proiectele metropolitane.

La perioade mai mari de timp (3-5 ani) sau în cazul unor schimbări socio-economice sau administrative majore, se recomandă să se efectueze o revizuire a documentului strategic.

Orientativ, se recomandă o reactualizare a portofoliului de proiecte în anul 2016 (în momentul în care există informații complete cu privire la finanțările structurale disponibile pentru următoarea perioadă de programare). O altă revizuire este recomandată la sfârșitul anului 2015 - începutul anului 2016, când vor fi finalizate toate proiectele finanțate din fonduri europene din perioada actuală de programare și când, conform previziunilor actuale, programele de finanțare din perioada următoare de programare vor fi deja demarate.

SET DE INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

1. CONDIȚII DE LOCUIRE	
1.A. Intensitatea de locuire	
indicatori	modalitate de calcul
1.1. Intensitatea de locuire	=Suprafața intravilană / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
1.2. Densitatea urbană	=Populația / suprafața intravilană; u.m.: locuitori/km ² ; sursa: INS, DJS;
1.B. Mediu	
indicatori	modalitate de calcul
1.3. Spații verzi pe cap de locuitor	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / populație totală; u.m.: m ² /locuitor; sursa: INS, DJS;
1.4. Ponderea spațiilor verzi din suprafața urbană totală	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
1. C. Locuințe	
indicatori	modalitate de calcul
1.5. Gradul de solicitare a teritoriului pentru locuire	=Suprafața locuințelor / suprafața intravilană *1000; u.m.: m ² / 1000 m ² ; sursa: INS, DJS;
1.6. Densitatea locuințelor	=Număr de locuințe / suprafața intravilană; u.m.: locuințe/km ² ; sursa: INS, DJS;
1.7. Disponibilitatea locuințelor	=Suprafața locuibilă existentă / populație totală; u.m.: m ² locuințe / locuitor; sursa: INS, DJS;
1.8. Suprafața medie a unei locuințe	= Suprafața locuibilă existentă / locuințe existente; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;
1.9. Număr mediu de camere al unei locuințe	= Camere pentru locuit existente / locuințe existente; u.m.: camere; sursa: INS, DJS;
1.10. Suprafața medie a unei camere pentru locuit	= Suprafața locuibilă existentă / camere pentru locuit existente; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;

2. INFRASTRUCTURĂ FIZICĂ	
2. A. Drumuri	
indicatori	modalitate de calcul
2.1. Densitatea străzilor	=Lungimea străzilor / suprafața totală; u.m.: km drum/km ² ; sursa: INS, DJS;
2.2. Gradul de modernizare a străzilor	=Lungimea străzilor modernizate / lungimea totală a străzilor * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
2. B. Utilități	
indicatori	modalitate de calcul
2.3. Densitatea rețelei de distribuție a apei potabile	=Lungimea rețelei de distribuție a apei / suprafața intravilană; u.m.: km rețea/km ² ; sursa: INS, DJS;
2.4. Gradul de utilizare a capacității de producere a apei	=Capacitatea totală de producere a apei / cantitatea de apă consumată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
2.5. Gradul de conectare la rețeaua de canalizare	=Gospodării conectate / Numărul total de gospodării; u.m.: % sursa: INS, DJS;
3. DEMOGRAFIE ȘI FORȚA DE MUNCĂ	
3. A. Populație	
indicatori	modalitate de calcul
3.1. Densitatea populației	=Populația totală / suprafața totală; u.m.: locuitori/km ² ; sursa: INS, DJS;
3.2. Rata de dependență demografică	=Numărul persoanelor în afara vârstei legale de muncă / Numărul persoanelor în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.3. Rata sporului natural	=Soldul sporului natural / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.4. Rata de fertilitate	=Numărul nou-născuților vii / populație feminină în vârstă fertilă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.5. Rata sporului migrator intern	=Soldul schimbărilor de domiciliu / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;

3. B. Forță de muncă	
indicatori	modalitate de calcul
3.6. Rata de ocupare a forței de muncă	=Populația ocupată / resurse de muncă; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
3.7. Rata de înlocuire a forței de munca	=Numărul persoanelor sub vârsta legală de muncă (0-14 ani) / o treime din numărul persoanelor aflate în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
4. NIVEL DE TRAI	
indicatori	modalitate de calcul
4.1. Durata medie a vieții	=numărul total de om-ani trăiți de întreaga populație / numărul de supraviețuitori în vârstă de 0 ani; u.m.: ani; sursa: INS, DJS, pe baza tabelelor de mortalitate;
4.2. Vârsta medie a soților - feminin	=suma căsătoriilor înregistrate pe fiecare vârstă ponderate cu vârstele pentru care s-au înregistrat căsătorii / suma totală a vârstelor anuale nupțiabile; U.m.: ani; sursa: INS, DJS;
4.3. Rata mortalității infantile	=numărul deceselor infantile / numărul născuților vii * 1000; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
4.4. Gradul de dotare cu autoturisme	=numărul autoturismelor înmatriculate / populația totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS, Poliția Rutieră;
4.5. Suprafața medie a unei locuințe terminate	= Suprafața locuibilă a unei locuințe terminate / număr de locuințe terminate; u.m.: m ² ; sursa: INS, DJS;
4.6. Consum casnic mediu lunar de apă	=Cantitatea de apă potabilă distribuită lunar populației existente / populație totală; u.m.: m ³ / locuitor; sursa: INS, DJS;
4.7. Gradul de acoperire cu abonamente TV	=numărul abonamentelor TV / populația totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
5. ECONOMIE	
5. A. Activitate economică generală	
indicatori	modalitate de calcul
5.1. Rezultatul financiar al mediului de afaceri	=Cifra de afaceri a unităților locale / populația totală; u.m.: lei / locuitor; sursa: INS, DJS;
5.2. Densitatea IMM	Numărul total al IMM / populație totală * 1000; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
5.3. Ponderea sectorului privat în	=Număr de salariați din sectorul privat / Număr total de salariați * 100;

<i>economia locală</i>	u.m.: %; sursa: INS, DJS;
5.4. Ponderea populației ocupate în activități neagricole din totalul populației ocupate	=Populație ocupată în activități neagricole / Populație ocupată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
5.5. Ponderea consumului industrial de apă	Consum industrial de apă / consum total de apă * 100; U.m. %; sursa: INS, DJS;
5. B. Construcții	
indicatori	modalitate de calcul
5.6. Locuințe noi	=Suprafața locuințelor pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m ² /1000 loc; sursa: INS, DJS;
5.7. Clădiri noi, altele decât locuințe	=Suprafața clădirilor, altele decât locuințe, pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m ² /1000 loc; sursa: INS, DJS;
5. C. Turism	
indicatori	modalitate de calcul
5.8. Mărimea medie a unei unități de cazare turistică	=Capacitatea de cazare existentă / unități de cazare existente; u.m.: locuri; sursa: INS, DJS;
5.9. Densitatea locurilor de cazare existente	=Capacitatea de cazare existentă / suprafața intravilană; u.m.: locuri/km ² ; sursa: INS, DJS;
5.10. Indicele de utilizare netă a capacității de cazare	=Capacitatea de cazare în funcțiune / înnoptări turistice * 1000; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6. SERVICII PUBLICE	
6. A. Sănătate	
indicatori	modalitate de calcul
6.1. Disponibilitatea personalului medical calificat	=Personal medico-sanitar calificat / populația totală * 1000; u.m.: personal calificat / 1000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
6.2. Densitatea cabinetelor medicale de familie	=Cabinete medicale de familie / populația totală * 10.000; u.m.: cabinete medicale de familie / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
6.3. Densitatea farmaciilor	=Farmacii / populația totală * 10.000; u.m.: farmacii / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
6. B. Educație	
indicatori	modalitate de calcul
6.4. Dotarea cu TIC a unităților de învățământ	=Numărul PC-urilor deținute de unitățile de învățământ / populația școlară * 1000; u.m.: PC-uri / 1.000 elevi; sursa: INS, DJS;

6.5. Capacitatea unităților de învățământ	= Populația școlară / săli de clasă și cabinete; u.m.: elevi / sală; sursa: INS, DJS, ISJ;
6.6. Gradul de solicitare a cadrelor didactice	=Numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial / numărul cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial u.m.: elevi / cadru didactic; sursa: INS, DJS, ISJ;
6. C. Cultură	
indicatori	modalitate de calcul
6.7. Indicele de cuprindere la lectură	=Numărul abonaților bibliotecilor publice / populația totală; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6.8. Indicele de circulație a documentelor	=Volum eliberate / volume existente în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6.9. Indicele de lectură a cititorilor	=Volum eliberate / cititori în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6.10. Capacitatea sălilor de spectacole	=Locuri disponibile în săli de spectacole / populația totală * 10.000; u.m.: locuri / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS;

